

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

37 årg

Nr 3 2005

Tema: Konst

Ur innehållet: Konstmarknaden, Kulturfonden, serietecknare, film och grafisk design

TIDNINGEN HABARI

utges av
**SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN**

REDAKTIONe-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55 (hem), 08-685 57 30 (arb)
mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby

Oloph Hansson tel 08-88 36 64 (hem)
Tantogatan 67, 118 42 Stockholm

Eva Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla

Ingela Månssontel 08-580 120 53
Idungatan 7, 113 45 Stockholm

Jennifer Palmgrentel 08-605 50 58
Folkungagatan 63, 116 22 Stockholm

Folke Strömbergtel 08-91 73 27 (hem), 08-5082 9489 (arb)
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2005

SVETAN-medlemskap inkl HABARI 250 kr

Familjemedlem exkl HABARI 50 kr

Ungdomsmedlemskap 125 kr

Prenumeration HABARI 225 kr

Enstaka HABARI 50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på **SVETANs postgiro 35 95 50-1**
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/93 Turism, flyktingar	3/99 Presidentbesök
3/93 Tanzania på Skansen	4/99 Media, Skulptörskolan
4/93 Sjukvård	1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning
1/94 Blandat	2/00 Tanzaniabilden, Förlag
2/94 Utbildning	3/00 AIDS, Utbildning, Resor
3/94 Blandat	4/00 Mama Barbro skola, Litteratur
4/94 Religion	1/01 Dar es Salaam
1/95 Sv bistånd. Demokrati	2/01 Zanzibar
2/95 Människans ursprung, Safina	3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar
3/95 Blandat	4/01 Swahili
4/95 Valet	1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj.
1/96 Valet m m	2/02 AIDS, IT, JOHA Trust
2/96 Musik. Bistånd. Bibl.	3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård
3/96 Ngorongoro. Karagwe	4/02 Slavrutten, ekonomisk reform
4/96 Bistånd. Litteratur	1/03 Lake Victoria med kringområde
1/97 Skulptörskolan	2/03 Kilimanjaro
2/97 Musik	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi	4/03 Urbanisering
4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	1/04 Lokala språk och kulturer
1/98 Kultur, Flyktingfrågor	2/04 Musik
2/98 Natur o resor	3/04 Gruvnäringen
3-4/98 Jubileumsnummer	4/04 HIV / AIDS
1/99 Symposium/Nykterhet	1/05 Resor, turism
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	2/05 Forskning

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: Skulptur från 2004 inspirerad av Makonde-andeväsen, skulptör Mgana från Bagamoyo Skulptörskola. Foto: Sten Löfgren

Persson Offsettryck, Stockholm 2005, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 3/2005

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande

tel 08-768 36 77 (hem)
mobil 0705 81 34 53

Carina Sundqvist, sekreterare

Ann Lorentz - Baarman, kassör

Lars Asker, ledamot

Katarina Beck - Friis, ledamot

Marie Bergström, ledamot

Sten Löfgren, ledamot

Berit Rylander, ledamot

Bo G Sundahl, ledamot

Susanne Sundell-Lecerof, suppl

Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée

Fersens väg 20, 211 42 MALMÖ

*

Svetans stödprojekt för

Skulptörskolan

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren

E-post: sten@svetan.org

Skulptörskolan

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com
alt. batrentz@yahoo.com

*

Tanzanias ambassad

tel 08-503 206 00 /01

Wallingatan 11

Box 7255, 111 60 STOCKHOLM

E-post: mailbox@tanemb.se

www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

Konst. Något som rör estetiken. En kommentar över dagens samhälle. En del av demokratin. Drivkrafter. En ung konstnär hittar ett nedfallet träd, och en vision uppstår i hans huvud. Han ordnar en transport av trädstammen till verkstaden på en bakgård. Dag och natt under lång tid skulpterar han sedan den form han hade sett i sin vision. Flera meter lång, 100-tals kilo tung. Osäljbar? Kanske. Men en vision har blivit uppfylld.

I Tanzania börjar den politiska spelet bli allt hetare. Stora förändringar har skett inom regeringspartiet CCM under processen att nominera kandidater till parlamentet. Ett flertal ministrar har dragit sig tillbaka innan, andra blev bortröstade. Att CCMs presidentkandidat Kikwete vinner tvivlar inte tanzanierna på. Vad det innebär finns många olika åsikter om.

Kom gärna på vårt **seminarium 16 november** för att få senaste nytt om valet och samtala kring Tanzanias framtid.

Svetan vill alltid bli bättre på vad vi gör. Ni som medlemmar och läsare av tidningen är viktiga för oss i den processen. Vi hoppas därför att ni kan hjälpa oss med att svara på en enkät om tidningen Habari och ge oss era kommentarer. Svaren kan skickas med vanlig post eller per e-post, adresser finns på denna sida.

Fredrik Gladh

Frågor vi gärna vill ha svar på:

1 Vad är ditt helhetsintryck av Habari?

2 Vad tycker du om reportagen?

3 Vad tycker du om tidningskrönikan?

4 Vad tycker du om bokrecensionerna i Habari?

5 Vad tycker du om formgivningen på Habari?

6 Ger Habari ökad kunskap om Tanzania idag?

7 Ger Habari ökad kunskap om Svetans verksamheter?

8 Tycker du att artiklar på engelska i Habari är ett problem?

9 Fungerar www.svetan.org som kommunikationskanal för Svetan?

Tack för din medverkan!

Art in Tanzania

A one-time visitor to Tanzania may not realise it, but variety in the paintings, graphics and sculptures that are found in Tanzania today is still limited. Currently more than 600 000 young people enter the labour market every year – amongst them a huge number of talented people that would gladly express themselves artistically. What options do they have?

Two distinct types of art dominate the market: the items produced by craftsmen on almost semi-industrial scale that primarily cater for the tourist sector and supply it through wholesalers with the archetypical souvenir objects, and the works that are produced, promoted and sold within a small 'serious' scene of artists, galleries and buyers mainly in the urban centres of Dar es Salaam, Arusha and Zanzibar. Both, however, have things in common: works apparently have to be recognisable as 'African' to sell and it is the market demand that drives production.

Success or failure?

Who then determines success or failure? For crafts it is clearly the market. Here we can see a cross-border influence, for example from Kenya, where mass-producing companies design objects and colour codes based on the current trends in European interior design and fashion. The 'serious' art scene is not easily accessible either as it is by and large a market driven by financially potent expatriate collectors. More than once, art-interested expatriates discovered a 'genuine' artist or style, started to collect and accordingly hordes of disciples began to appear, leaving little room for variety in style and content. When we talk of genuine traditions or styles, let us be aware that Tanzania has been exposed to international trade from the Middle East, India or Europe and the influences it carries, for more than a thousand years. In return, tribal art impacted on European artistic styles of the early 20th century. In a next turn, these styles are easily

recognisable again in the works of some of today's established Tanzanian artists that often received their formal education abroad.

Whose definitions?

Together with style, Europe also exported its definitions of what is serious art versus crafts: the difference between following a higher calling and merely making a living by copying a selling item.

We know that poverty can not be measured alone in terms of per capita income. What function does art then have in today's Tanzania? Art is a gift and necessity that fulfils a social function, not only a luxury one indulges in after all other needs are satisfied. Artists are seers and creators of myths and possessing art gives status and raises self-esteem. In that respect, a mask used in a tribal dance is not different from a grand masters oil painting in a great collection. European history reminds us what crucial role art plays in the identity search of a developing nation. Conquering or destroying the adversaries' artistic treasures has always been part of warfare.

New concepts

How can new concepts, styles and techniques enter the country and reach the local talents? We have to accept that money is a crucial factor. An indirect proof for this is that in rural areas, where incomes are even lower than in urban centres, an artist stands little chance of surviving. Even the poor have access to TV and radio and participate in global musical trends. A vibrant, local music scene has emerged in Tanzania, replacing with new self-confidence the 'imported' Congolese mainstream that dominated the musical market until recently. And the local market was ready for this music, providing volume and credibility.

The lessons learned from music suggest that one should rather invest in supporting production of art for a local market than being concerned with what 'genuine' indigenous art is. Painters, sculptors or graphical artists have had much less exposure than musicians to what is happening in the world - they need a demanding local market to dare to be different.

The middle class is the key

A Tanzanian middle class is slowly emerging and it will be highly interesting to see what kind of art they think is worthwhile buying.

The huge numbers of artists in the informal sector possess a massive amount of creativity. But does their economic situation give them enough freedom of thought plus the required tools, paint, ink, paper or canvas and ateliers to develop their talents? To tap into this potential, more art schools with a modern profile are needed – and not only in the major centres - that allow male and female talents to redefine what art in Tanzania can mean today. If they are given a true chance to experiment, the local market will certainly appreciate their efforts in the long run.

Jan Bargheer

Jan Bargheer, född 1964 i Tyskland. Jan är konstnär som varit bosatt i Tanzania under många år, men bor i dag i Stockholm. Han har studerat konst i Österrike, Tyskland och Sverige.

I boken *East African Art Biennial 2003* beskriver Jan sin egen konst som att den utgår från abstrakta organiska former. Han inspireras bland annat av ljuset och naturens starka färger. Afrika finns som inspiration främst genom att Europeiska konstnärer redan upptäckte träskulpturer under början på 1900-talet. Många av konstverket som Jan uppskattade visade influenser från detta möte. Jan skulpterar också helst i trä, likt de flesta i Tanzania. Materialet i sig skapar ett visst förhållningssätt till skulpterandet, påpekar Jan i bokens författarporträtt.

Ditt livs resa! Kultur, bad, klättring, safari, allt kan upplevas i Tanzania.

tel: 021-51075, 023-711666

mobil: 070-3233537, 070-2497853

internet: www.afrikaresor.se

mail: info@afrikaresor.se

Cartoonists

Tanzanian cartoonists are today leading in Africa. They are highly recognized as important for the political debate and reflections of daily life and by this contributing to democratisation in the country. The use of humour is important for the Tanzanians when dealing with the daily struggle for development and human rights

The Pioneers

The first Tanzanian cartoonist who has been noted was **Peter Paulo Kasembe**, who made a humour strip called "Juha Kasembe" (Juha = the Fool). It was published in Swahili for some years in the 1950s.

The man who made a significant mark in Tanzanian cartooning was **Christian Gregory**, who created the character "Chakubanga," published in the Party newspaper from 1967 onwards. Chakubanga is a barefoot, urban dweller, street smart and knowledgeable about the problems that ordinary people face. The name Chakubanga is derived from the vernacular language Kimakonde (of Southern Tanzania and Northern Mozambique) and is translated as "the one who looks foolish".

Phillip Ndunguru, who died only 28 years old in 1986, was perhaps the greatest influence on the current generation of comic artists in Tanzania. He worked as a cartoonist for Uhuru and also published humour stories called "Madenge," with a set of characters, such as Dr. Love Pimpbi (a womanizer) Komredi Kipepe (a village activist), Lodi Lofa (a mechanic), and others. Many cartoonists now in the midst of their careers cite Ndunguru as their most important influence.

Ndunguru and Gregory published their cartoons in a society where it was not the tradition to ridicule elders in any way. This meant that the cartoons and comics were never critical of identifiable public officials.

From Noah Yongolo's cartoon on corruption: 'Chai' in Swahili is tea, a synonym for bribe

Expanding Cartoon and Comics Scene

With liberalization of the economy at the end of the 1980s, and with the advent of multipartyism, there was a modest increase in the publication of newspapers and weeklies. Circulations were increasing and newspapers were in demand, thus stimulating the next wave of cartoonists.

James Gayo started his "Kingo" cartoon. The cartoon was published for many years in Uhuru, but was shifted to Majira, because Gayo wanted it to be a multi-panel strip, which Uhuru would not honour. With "Kingo" moving to Majira, the circulation of that paper was boosted, while Uhuru lost readers. "Kingo" was the first comic strip that avoided the use of speech balloons, which created a division among readers. The silent strip mode appealed to Gayo's fans, but others found them difficult to understand. The wordless strip accommodated export to other African countries, and "Kingo" has been regularly published in newspapers in Uganda, Kenya, and Zambia.

Gayo started a composite cartoon in 1993, called "Huu Ni Mji" (This Is Town). The cartoon takes up several issues and has regular departments, such as "uswahilini" (life of the neighborhoods in the outskirts of Dar es Salaam), "usafiri" (transport issues), "naomba uraisi" (I want to be president), and "Mtani wa jadi" (making jokes on differences between the various ethnic groups in Tanzania). "Huu ni Mji" is hugely popular, and encourages reader participation. Gayo asks readers to send in stories and jokes; if Gayo draws the joke, they are credited.

David Chikoko started out as a client advertising designer in the Daily News, at the same time drawing for the paper, using the pen name "Tchic". Chikoko's work in Daily News was mainly humour; his Sunday News (Daily News' Sunday edition) publishing space was called "The Light Touch." He moved from the Daily News to the Guardian/Daily Mail group in 1998, but he was not allowed to continue using his pen name. Since, his cartoons are signed "David" or "Chikoko." The bulk of Chikoko's work is in the English language, which sets him apart from other Tanzanian cartoonists.

Noah Yongolo started publishing cartoons and comic strips in the newspapers Uhuru and Mzaendo in 1991, having also contributed to humour magazines, such as Burudani and Sani. All his works are

in Swahili and he has drawn a number of strips depicting city life.

Robert Mwampembwa, younger brother of Godfrey "Gado" Mwampembwa, has published humour strips throughout the 1990s in almost all newspapers in Tanzania. His work appeared first in the "Children's Corner" in the Daily News in 1985; since then, he has never sought another career other than that of a cartoonist and has expanded into animated cartoons. His most popular strip "Bimkora" -- a humour strip about a resourceful lady -- has been published for some years in Majira. Before the 1995 multiparty elections, Mwampembwa drew an immensely popular strip called "Election Madness".

The Young Lions

Ally Masoud, **Nathan Mpangala**, and **Sammi Mwamkinga** can be described as the top of current cartooning talent in Tanzania. They are prolific, aggressive and have fully taken out the step to naming politicians and caricaturing them in relation to specific issues and circumstances. They look different from the previously published cartoonists as the climate for critical cartooning has changed. The editors are not so touchy anymore and the president, Benjamin Mkapa, having been a journalist himself, has not cracked down on cartoonists or newspapers.

Ally Masoud is now the leading cartoonist with the Business Times Group and published earlier in the Majira. He is now also the cartoon editor in Sanifu - the groundbreaking weekly humour tabloid, which started publishing in 1998. His "Kipanya", nowadays a character with human body and mouselike head has been very popular. Kipanya is always present at events or with persons of political interest and then comments the news and politics.

Nathan Mpangala has published cartoons since the beginning of the Nineties in the Uhuru, Majira and Nipashe. Now he is the star cartoonist for Sanifu and makes its front page colour cartoon. **Sammi Mwamkinga** works for the Citizen.

Godfrey "Gado" Mwampembwa, born in 1969, started publishing in Daily News and Business Times in Tanzania until he took part in a competition for replacing the editorial cartoonist at Daily Nation (Kenya's biggest daily paper) in 1992. He won the competition and rose quickly

The cartoon "Wanawake na jamii" (women in society) was published 1999 - 2002 in the magazine *Sanifu*, by one of the few Tanzanian female cartoonists Martha Mwaishelaga (pen name Gellege). The strip shown explains that although a pregnant daughter should not be driven away from home at the time when she needs support the most.

to fame in Kenya. Mwampembwa's work has been recognised internationally, he has been exhibited, awarded and published in several countries. Besides political commentary, which is his main genre, he has also published a colour comics book about a traditional Swahili character called "Abunawasi". He has also extensively contributed to UNFPA with gender and development related comics for the series "PopEd" since 2001.

Women cartoonists

As is the case in most countries, cartooning and comics are male bastions in Tanzania also. An exception to the rule is **Martha Mwaishelaga (formerly Gellege)**, who started publishing cartoons while still in secondary school in 1992. Her character "Anti Bwalo" (a young, urban middle-class girl) became very popular and was first published in the "Weekend"-magazine and moved later into the more important Swahili-language papers *Uhuru* and *Mzalendo*. In later years Anti Bwalo appeared in *Majira*, but it was appearing mainly in the humour tabloid *Sanifu*, where Gellege published a series called "Wanawake na Jamii" (Women and Society). She received a lot of letters from girls all over the country, which suggests that there would be a very big scope for more women-angle comics in Tanzania. Other female cartoonist are **Lydia Paul**, who is a staff artist at the Swahili-language daily "Tanzania Leo" and Zaituni Saeeda in the *Express*.

The humour magazines

"Sani", "Busara", "Wowowo", "Tembo", "Tibasima", "Bongo" and "Burdani" are magazines that started publishing irregularly during the late eighties and into the nineties. They concentrated

on robust humour, often directed to a male audience, i.e. mostly stories about drinking and chasing women coupled with crime adventures, fast cars and high living. The exception to the rule is "Kingo"-magazine, which is the only quality magazine in this genre. The magazine is published by James Gayo's company. The magazine has kept a consistent style and it has published the best cartoonists and comic artists in the country. Kingo-magazine has become a level mark. A cartoonist knows he has made it if he is published in Kingo.

The humour tabloids

The humour tabloids made their impact with the coming of afternoon papers in 1997-98. They were having both cartoons and comics. After some time a pattern emerged, what the public wanted was a weekly paper, styled on the afternoon papers. The first was "Dar Leo", which was followed by "Sanifu", published on Fridays with Ally Masoud as comics editor. *Sanifu* became hugely popular and is still a high seller. *Sanifu* was quickly followed by "Kasheshe", "Komesha", "Awatan" and "Risasi", but it seems that only *Sanifu* and perhaps *Kasheshe* will survive. *Kasheshe* and *Komesha* were banned for some time, mainly due to questionable pornographic material rather than any political considerations.

Development and educational comics

The Tanzanian cartoonists organised themselves in 1992 in an organisation called "Tanzania Popular Media Association" (TAPOMA). The main aim of the organisation is to increase the skills of the cartoonists as well as to market the comics format as an effective and a culturally relevant local communication

medium. The initiative was headed by Morogoro based *Katti Ka-Batembo* and supported by Finnish development NGOs.

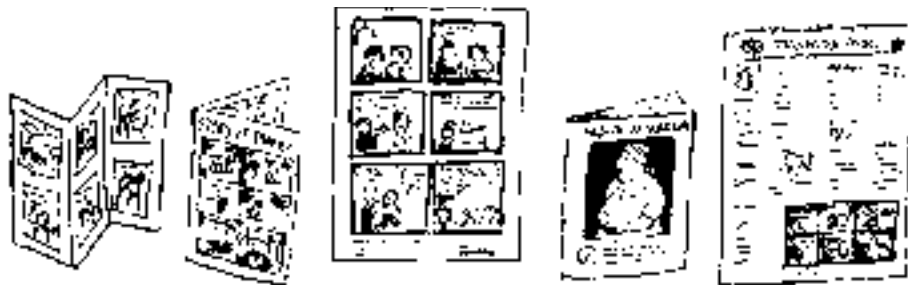
A small library with comic books mainly from the US and Europe was placed in TAPOMA's office in Morogoro. In 2001 TAPOMA's office moved to Dar es Salaam and Nathan Mpangala took over as Chairman. Current Chair is Sammi Mwamkinga.

Katti Ka-Batembo has worked for many organisations, creating a variety of information campaigns covering issues from NGO-management, health campaigns, agriculture and forestry to religious instruction. Ka-Batembo uses the story method, i.e. each issue is presented in a story where the drama and characters are in the foreground and the educational message is less prominent. From a communication point of view this is clearly what the readers prefer, but many organisations are conservative and want their educational material also to have a definitively educational look.

Others that have done mainly public education comics include *Michael Sagikwa*, *Athman Mgumia*, and *William Temu*, who both are trained agriculturalists and produce material for agricultural extension work. *Collins Mdachi* and *Henry Likonde* have both created comic books mainly for HIV/AIDS campaigns.

Locally produced comics will gain importance as an inexpensive communication method, especially in the NGO-field. Tanzania has had a tremendous growth in voluntary and grass-roots organisations during the Nineties and with the increased capacity and interest in comics-making, an increased demand

will be met. However, it will still take time before the organisations understand the medium correctly in relation to, say illustrations and posters. But with better marketing of the skills of the comic artists, supported with the existing examples from good local campaigns, the medium of comics will have a big role in public education campaigns in Tanzania in the future.

A future for cartoonists

The number of practising cartoonists and comic artists has risen dramatically, especially with the new tabloids. Tanzanians now have a vigorous scene with comics and cartoons in the press. This form of expression has become acceptable and is now part of the mainstream, even when they are critical to government and political officers. The comics and cartoons, although they are in

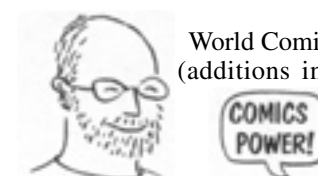
the main following American/European comics conventions, are to their content truly Tanzanian. This is probably also the reason for their popularity and it would be inconceivable to think that, say an American syndicated comic strip could become popular in the same way as Bimkora or Kingo. There is also keen interest for young artists to make a career in cartoons or comics and the increased

use of comics in public education will provide a further market in the future.

Leif Packalen

Chairman

World Comics May 2001
(additions in July 2005)

En guide till tanzanisk konst på nätet

www.mfuko.org

Kulturfonden som Sverige har finansierat uppbygganden av. Ger stöd till konstnärer.

www.artshost.org/rafiki

Hemsida för konstnärgruppen Rafiki. Här finns biografier och bilder från ett tiotal konstnärer.

www.georgelilanga.com

Sida för en av Tanzanias mest framstående konstnärer, George Lilanga, där man kan köpa hans konst på nätet.

www.ujamaart.com

En väl utvecklad hemsida för konstnären Hussein Saidi, som är baserad i USA.

www.zednet.co.uk/artinscotland/listings/25.html

Biografi med ett flertal bilder av Ali Abubakar, konstnär från Zanzibar.

www.catgen.com/sanaa/EN

Kulturcentret "Nyumba ya Sanaa", numera Mwalimu Nyerere Cultural Centre. Säljer konst via nätet.

www.sanaabagamoyo.com

En hemsida för College of Arts i Bagamoyo. Mest relevant för studenterna.

www.faces.fi

En finsk organisation för kultur i världen. Några biografier och ett galleri med tanzaniska konstnärer.

www.bradshawfoundation.com/tanzania/

En informationsrik och med många bilder är detta en trevlig sida om alla platser med grottmålningar i Tanzania.

tanzania.africancolours.net

Några få bilder kan man titta på, men begränsad.

www.africanstudies.uct.ac.za/postamble/tingatinga.pdf

Intressant artikel om Tingatinga och turistkonst.

www.africanstudies.uct.ac.za/postamble/berit.php

Exempel på TingaTinga

art-bin.com/art/atinga.html

Artikel om Tingatinga av konsthistoriken Berit Sahlström.

www.hamillgallery.com/MAKONDE/MakondeArt.html

Några bilder på Makonde-konst.

www.svetan.org/skulp

Svetans egen sida om Skulptörskolan och skulpturer

Resa längre bort?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

Vi erbjuder:

✓ Kunskap ✓ Erfarenhet ✓ Specialpriser (Raptim)

Världen börjar i Tranås!

Välkommen!

Europa 0140 - 122 80
Afrika 0140 - 141 80
Övr. världen 0140 - 199 80
E-post: info@tranas-resebyra.se
www.tranas-resebyra.se

SPECIALITET: Flygresor till biståndsländer

Bistånd med växtkraft

Mat

Ved, virke

Frukt, foder

Landsbygdsutveckling

Fattigdomsbekämpning

Framtidstro

Där träden växer – växer människorna

Vi-skogen runt Victoriasjön

08-6574736 pg 900508-5 www.viskogen.se

Graphic Design in Dar

This article is compiled from the Minor Field Study *Graphic Design in Dar*, conducted by Sofia Scheutz and Line Østerhagen, Master students at the Department of Graphic Design and Illustration at the Konstfack University College of Arts, Crafts and Design in Stockholm. The study was carried out in Dar es Salaam during the months of November to December 2003.

Tanzania is a country of paradoxes. On the one hand the economic climate has improved, but on the other hand severe poverty persists. Multi-party democracy has been reintroduced, but poor people still have few chances of influencing their own futures. As in the rest of the world, the production of media in the country is growing. More books, newspapers and magazines are published, and the result of that is the increasing need for professional graphic designers and illustrators. Web designers are especially in demand due to the increase of digital information and because more people have access to computers. In Tanzania there is a long tradition of artwork and textile design. Today this is totally separated from “modern” design, which is often badly copied from the industrialized countries. We would like to investigate the possibilities to find a way to create an education that integrates the Tanzanian tradition in the new fields of design.

In a way the idea of this study arose in 1999, when Sofia was giving a workshop for designers, publishers, photographers and illustrators in Dar es Salaam. This was within the “Pilot Project for Publishing” a project initiated and financed by Sida. While working with this project, meeting people working in the media sector, she realized that there was a great lack of educated illustrators and, especially, graphic designers.

Project description

In our application for this MFS we described the purpose of the study in the following way: “To investigate how to design a course programme in graphic design, illustration and media at the university in Dar es Salaam, Tanzania.” Our intention was to study how graphic design is practiced and how it is taught in a country with a completely different culture from our perspective. We wanted to see how Tanzania with its rich tradition of art and design handles the transition to a “modern” society with the demand of producing commercial and information design for print, web and film. What will the Tanzanian style and identity look like when transferred into new media? We considered our study to be the foundation to build a course programme on, one that covers the needs of a graphic designer

in Tanzania today. We also wanted to investigate the possibilities of Konstfack University College of Arts, Crafts and Design and the University of Dar es Salaam starting a student exchange programme.

Methods

The main method has been to interview persons with different experiences and connections to graphic design, as well as observing the use of and the attitudes towards graphic design.

To come to the right conclusions we decided to make a list of issues and questions.

- To see how graphic design is practiced in Tanzania today and to define the areas where there is a need for professional graphic designers. Which qualifications will be needed now and in the future?

- To find and interview people who are working within the field of graphic design today and to assess their level of knowledge and skills.

- To find out about their background and where they got their training. How do they define graphic design as a profession? What is their opinion of which qualifications are needed.

- To see how graphic design is taught, how it could be taught, in a country with a from our perspective completely different culture. How is the culture identity expressed in graphic design?

- To find out where graphic design is taught. What possibilities are there for a Tanzanian to get an education in graphic design, and what are the conditions of these courses?

- To see if it would be a good idea to start a new education in graphic design and if so, should this course be connected to the university or in private regime.

- What subjects should be included in a possible course programme?

- How would the students be admitted?

- What kind of equipment would be necessary?

- Are there possible teachers with the right competence?

- What financial possibilities are there?

- Are there any female graphic designers? What can be done to encourage women to enter this profession?

Interviews

To find answers to these questions, we decided to interview people who work with graphic design in some way and who would have different opinions of the needs graphic designers in Tanzania today and in the future. These people could be managers and art directors at advertising agencies and magazines, freelance designers and illustrators, artists, teachers and students at schools that teach graphic design. We also interviewed the programme officer at the Culture Department in Dar es Salaam, with consideration to Sida policies and financing possibilities in this field.

The authors Line Østerhagen and Sofia Scheutz, flanking Ylva Elzén who was assisting in the Minor Field Study.
Photo: Line Østerhagen

Seminars

As part of our meetings and interviews we also held some seminars about graphic design and illustration in Sweden and at our university in particular. We put together slideshows with illustrations and graphic design that represented the present styles and trends.

This was a way to study how the different samples that was recognized and appreciated by them. We could see what did not appeal to them or what was confusing. We realized then that graphic design was such a “foreign” thing that the idea of personalizing it had never crossed their minds. In this way we understood more of their views on art, illustration and graphic design.

Questionnaires

To find out more about the background, age and opinions of the graphic design students at the university, we made a questionnaire for them to fill in. We thought this would be a good method, since there were quite a lot of students and it could be sensitive interviewing them about their education at the university. This was not a very useful method in finding out the true opinions about their courses and teachers, since, as we realized, the questions had to be approved by the head teacher, and we were worried about offending them, and we didn't want to risk losing contact with them.

Study visits

We also visited several places that were interesting to our study, like Bagamoyo Sculpture School, the Village Museum, the National Museum, galleries and exhibitions. We took the opportunity to visit the *Barbro Johansson Model School for Girls* (Joha Trust) outside the city of Dar. This is a school for talented girls from the whole country. It was founded in the late 90 's, and is run by a foundation, JOHA Trust, receiving donations from individuals and international donors. Since one of our aims was to encourage female students to become graphic designers, we were really happy to meet and talk to these bright girls who actually said they wanted to become web designers and graphic designers. (At most schools the students at this level wouldn't even know that there are such professions.) When we were there the school only had a few computers, but they were soon to receive

more. A special expert in computers was hired for teaching, installation and maintenance. The goal, he told us, was to integrate computers as a natural tool in education. This is very rare in First and Secondary schools in general.

Photographing

Photographing is often a problem. In public streets you must be very careful, since people get really offended if you take a photo where there is a risk that they could be in the picture. This is partly because of religious reasons; half the Dar population is Muslim. The main reason is the disapproval of tourists from wealthy countries coming to Africa to take pictures of their poverty. Guards also, surprisingly enough, stopped us when we tried to take pictures of official signs, such as post signs. It is not a problem to photograph the people you are interviewing.

Hierarchy

It is sometimes really hard to find the person that is the most suitable to interview. Tanzanian companies have a very strict hierarchy; you are always supposed to meet the managing director of the company or the head teacher at the university first. These people are often very busy and it can be quite hard to get an appointment with them. Problems with unhelpful secretaries don't help the situation. There can be problems interviewing a person, if the person has a lower position in the company since he or she might not dare to speak with you alone, worried of saying something that the boss would not appreciate. Often the director would make sure that he (more rarely she) is in the same room, dominating the interview, or making the person that you were supposed to interview hesitant to say his or her real opinion.

The same problem occurs while interviewing students at a school or at the university. They are quite hesitant to voice opinions or facts that are not approved by their teachers. For us it was invaluable, and almost necessary, to have friends from Tanzania who are working in the art- and design field. It was a lot easier to find and to get in contact with the right people to interview through them.

Freelance or employed?

As in most countries there is an opportunity for graphic designers and illustrators to work as freelancers or being employed. We tried to find out the numbers of those, but didn't succeed. The chance of getting an employment as a graphic designer would mostly be within the commercial field such as advertising agencies, and television companies. The publishers of books and magazines mostly hire freelance designers for a special assignment. As said before, there is a problem finding designers with the right knowledge. But there is also the

problem (as in Sweden) that the clients are not willing to pay the designers reasonably for their work. There are problems defining who is a graphic designer as artists who have a fine art background, often take assignments as designers – with varying results. We will however list the professions and fields that are connected to graphic design.

Cartoonists

In the past decade, cartoons and comics has really exploded in Tanzania. At present there are dozens of cartoonists, some of whom are well known throughout the country. From the 1960 's onwards, a number of artists prepared the way, and they are essential influences for today's generation. Many cartoonists have now started to do more illustrations and design within the information and commercial field. Even though they are skilled drawers, their knowledge of graphic design is limited.

Sign painters

In contrast to the lack of quality in computer based design and typography there is one group of great designers. The so called “sign painters” are self taught. Their illustrations and painted typography have an artistic quality that is lacking in the work of the advertising agencies and a great contrast to the poor typography mostly created using computers. Often sign painters have no formal education, and very often they do not speak English. This prevents them from going to university or getting assignments from the advertising agencies and publishers. Their offices are mostly only small stands, but they put up samples of their work to be seen by potential customers. Their assignments are mostly to paint an ad or a sign at the wall of a house.

Rubberstamp carvers

A profession unknown to us but common in Tanzania within the graphic field is “rubberstamp carver”. All along the main streets in Dar you can find young men who have their little stands and offers to carve a stamp with your company name for example. Without knowing much about typography these people have learned to cut out letters by hand with an impressive speed and perfection. There is no school for this, you learn as a trainee to another carver.

Schools

Today there is no school of design in Tanzania that has sufficient training in graphic design and illustration. The private schools tend to have a low standard. “Desktop publishing” schools do not really teach design, except for Pixel Corps. The public alternative is to attend the graphic design courses at the Fine Art Department at the University of Dar es Salaam. There are some

preparatory art schools in the country. One school that can be mentioned is the Bagamoyo Sculpture School. The school is situated in Bagamoyo, 65 km north of Dar es Salaam, near the Bagamoyo College of Art at the Kaole Ruins road. Initial project leader and head teacher was Mr Stanislav Lux. He was educated at the Swedish Academy of Arts but has for many years lived and worked in Tanzania, where he especially has studied the work of Makonde carvers. His experience includes teaching at the University of Dar es Salaam. Now local teachers are in charge. Guest lecturers are frequent and study visits are made. Many of the students have been part of exchanges with foreign schools, and many foreign students visit the school for shorter or longer periods. Basic skills and several subjects aiming at greater artistic variations are taught, also including practical subjects such as English, Economics and Marketing. The students are also taught to make their own tools and other equipment, and to use local materials. One important aim of the school is to educate the students to create individual and artistic products, which may be recognized and valued as pieces of art rather than souvenirs.

Rafiki Art Trust

The Rafiki Art Trust was initiated by a couple of artists and illustrators, among them Godfrey Semwaiko, our friend and supervisor. It consists of freelancing illustrators, designers and artists who are supporting each other in a rather rough work climate, where it for instance can be hard to get paid enough for your assignments. Rafiki Art Trust generates public awareness and responsibility towards art, encourages East African art networking and promotes respect to artists in pursuit of creativity. One afternoon we had a very interesting meeting at Nyumba ya Sana with the Rafiki Art Trust Group. They explained to us the great need for artists in Tanzania to be heard.

Galleries and Exhibitions

There are a few art galleries in Dar es Salaam, exhibiting contemporary art.

At the time we were there, (December 2003), you could see "the East Africa Art Biennale" (EASTAFAB) at the National Museum, the Russian Tanzanian Cultural Centre, La petite Galerie, the Slipway and at the Mawazo Gallery in Dar es Salaam. The objective of the EASTAFAB is to promote fine arts in East Africa. This exhibition is taking place every two years in Dar es Salaam and shows the best artists from Tanzania, Kenya, Uganda and other countries in East Africa. All styles and media of expression of contemporary art was presented; paintings, metal and wood sculptures, photography, installations, textile design and video art.

Exhibitions showing graphic design are, naturally, hard to find in Tanzania. Some years ago there was however one exhibition showing book illustration at the National Museum. This was in connection to a workshop for illustrators, a book-publishing project financed by Sida.

Nyumba ya Sanaa

Now called the Mwalimu Nyerere Cultural Center, this art centre and gallery on Upanga Street in Dar, was established in 1983 by a Catholic Nun with the help of Norwegian funds. It's a non-profit centre, which supports the continuation of artistic traditions amongst young artists, and has a permanent display of paintings, textiles, jewellery and pottery. This is also the centre for the Rafiki Art Trust.

There are also several other places for artists to sell their work, like in the Village Museum (the "Skansen" of Dar es Salaam) and markets where the traditional "Tinga-tinga"-paintings are both produced and sold.

Development creates new needs

Since some years the production of media in Tanzania has been growing quickly. New advertising agencies are established, both as branches to multinational agencies and local ones. More books, newspapers and magazines are published and the Internet is used by a great number of people in the cities. The TV-channels are employing people with experience in

graphic production. This co-exists with the tradition of painting signs and ads on walls and houses, something that is done in a very small scale by often very talented and skilled local sign painters. This technique, which we find beautiful and inspiring, is contributing in a big way to giving the city its own style and identity. This kind of vernacular design is today highly acclaimed in the western world and a great source of inspiration for many designers. But even if we wish this kind of artful design to remain, it is unavoidable- that development continues. This creates work possibilities in a number of new fields of graphic design. Commercial and information design in print and web requires knowledge that is rarely found among Tanzanians today.

Visual communication

To learn how to use a computer and the graphic programs is just one aspect of what is needed of a graphic designer, even though it is an important one. The basis of graphic design is to understand what makes visual communication efficient. It is important to understand the difference between fine arts and graphic design. To be a good graphic designer you need to have the skills in fine art, but also have the knowledge of communicating a message. Knowledge in typography is very limited at the present moment, which is no wonder, since there is only a short tradition in book publishing, magazines and newspapers. Often there is a horrible mix of illegible typefaces.

Job opportunities

From our interviews and visits we have come to the conclusion that there is a great need for skilled and trained graphic designers both now and in the future in Tanzania. According to the companies that need art directors and designers, they would like to employ Tanzanians, if they had the right qualifications. There are already more jobs in this sector than there are trained people. And the need will only increase.

Example of graphic design of a Dar es Salaam shop front. Photo Line Østerhagen

Sex, cell phones and HIV - Kizunguzungu

Mwangaza Kang'anga, a Tanzanian actress who recently made a self financed film, Kizunguzungu, is opening the way for women to venture into an industry where they have been marginalised.

A final year masters student in Theatre Arts at the University of Dar es Salaam has become a pacesetter who is opening the way for other young women to venture into filmmaking in Tanzania.

Mwangaza Kang'anga has just finished shooting a self-financed film, *Kizunguzungu*, for which she was the director, producer and scriptwriter.

She had no access to professional movie cameras and other equipment, so the film was made using only one home camera. The actors were film and theatre students of the University of Dar es Salaam.

"Sound control is difficult when you are shooting a low-budget film," she explains. You have intruding sounds such as car horns. A lot of money is required to pay authorities to allow you to seal off an area or a road section. Frequent power cuts did not help.

Kizunguzungu

Kizunguzungu is a most unusual film about HIV/Aids – because it seeks to expose the hypocrisy and opportunism of those who are supposed to be in the vanguard in the battle against to eliminate the disease. Among the central characters is one Professor Kabaga, a scion of the school of sociologists and social workers who campaign against promiscuity and infidelity and counsel abstinence as the way to contain the spread of Aids. The camera follows the married Prof Kabaga to a tryst with a girlfriend; then, soon after, shows him hosting a TV programme preaching against extramarital. The film focuses on youth culture, spiced by the obsessions with material possessions, cell phones, the latest fashions and so on.

A girl from a poor, morally strict family, Shola, finds herself treated as an outsider and a yokel at the university, where modernity means going to lavish birthday parties, sunbathing on the beach, eating

in expensive restaurants, and having lots of sex. Peer pressure finally pushes her into accepting a cell phone from a popular TV presenter and DJ, David. They become engaged, but Shola refuses to sleep with him until he has a blood test for HIV/Aids. David admits to have had sex with a former girlfriend, Salome, who turns out to be the professor's mistress. The boyfriend of the professor's daughter the dies of Aids, and so the plot thickens, leading to a melodramatic but thought-provoking climax.

Financing and sponsors

Kang'anga spent Tsh 700,000 (\$700) from her own pocket. The Landmark Hotel in Dar-es-Salaam provided location space to film some of the scenes, free drinks and meals and Tsh100,000 (\$100) in cash. The Paradise Holiday Resort in Bagamoyo, and the Coz Garden restaurant offered free use of their facilities, meals and drinks. The national television, TVT, assisted her with space to film a scene in which Prof Kabaga spoke of his strategies to fight Aids. Without all this assistance, I would not have been able to finish filming *Kizunguzungu*. Moreover, the crew was wholly composed of university film students who had only one ambition, to see their labour produce results. It was also fellow students who helped me with editing, graphics and even petrol for transporting the crew, she says.

Not yet released

The film has not been formally released yet, though there have been several premieres already in the University of Dar es Salaam. However, next year, Kang'anga plans to enter it in the annual ZIFF (Zanzibar International Film Festival). She is also seeking funds to distribute free copies to NGOs and government departments fighting HIV/Aids. There are no plans for commercial distribution, for two reasons – because the film is only 54 minutes long; and because she says she produced it just to see how far her talents could carry her. She says she is waiting for serious funding before venturing into commercial productions.

But she has already registered her own company, *Pambazuko Film Company*. She is engaged in negotiations with local film and music producer, *Sophia Records*, owned by Aisha Kissoki, on the possibility of joint ventures in film productions. She has already developed three more film scripts.

Actress career

After completing her studies at the Bagamoyo College of Arts, where she specialised in stage acting, Kang'anga became a film actress before attempting her own film production.

She has played the lead role in such films as *Makaburi Yatasema*, (The Graves Will Speak), *Pumbazo* (Dazzle), *Mama* (Mother), *Pumua* (Breath) and *Kelele* (Noise). She says, "Acting was like a school in itself! I came to know how experienced directors organise filming, from rehearsals to actual shooting; the roles of the producers, site location managers, sound, lighting, set and costume designers."

Ngoma Zetu in TVT

Apart from her studies, she runs a biweekly traditional dance programme – Ngoma Zetu – at Tanzania's national television, TVT.

The film industry in Tanzania

"The film industry in our society is still dominated by a very strong patriarchy," she says. Film making in Tanzania has been around since colonial times. After Independence, it largely took place under the supervision of the state, through the Tanzania Film Company and the Tanzania Audio Visual Institute. A number of productions were also released by government ministries as part of agricultural extension services, or for the promotion of adult literacy. There were independent film production by university dons and other amateur producers, but these were limited in number and theme due to the prevailing ideological climate.

Now more private productions are being made and more Tanzanians want to watch locally produced films. "The quality is still poor," says Mwangaza, "and producers and directors tend not to realise the difference between stage acting and film acting. But the potential is tremendous, now that there are television sets, video and DVD players even in lower middle-class homes. The introduction of soap operas acted by local artists has made a big difference; local audiences love films in Kiswahili that deal with their own daily experiences.

Charles Kayoka

The East African, August 2005

CUF: Inte valfusk en gång till

Efter en del bråk om tjuvstart drog valrörelsen i Tanzania igång på allvar den 21 augusti. Drygt ett dussin partier är involverade i riksdags- och presidentvalen på fastlandet och öarna.

I presidentvalet har på fastlandet regeringspartiet CCMs kandidat muslimen och utrikesministern Jakaya Kikwete sin främsta medtävlare i oppositionspartiet CUFs ordförande professor Ibrahim Lipumba. Kikwete anses som given segrare, då han har en stark partiorganisation och den statliga administrationen bakom sig. På Zanzibar är utgången mer oviss. Här står den sittande presidenten Amani Karume mot CUFs generalsekreterare Seif Shariff Hamad. CUF hävdar att de vunnit de två föregående valen på öarna men förlorat på grund av valfusk.

Registreringen av väljare i Zanzibar har präglats av oroligheter och beskyllningar från båda sidor. CUF har fått stöd i en rapport från en grupp jurister. De noterar att en rad oegentligheter förekommit när vallängderna fastställdes. CUF säger att om en revidering av vallängderna inte sker och valet än en gång präglas av fusk kommer man att vända sig till massorna.

Valet den 30 oktober blir det tredje sedan 1992 då flerpartisystem infördes. Endast CCM har förmått ställa upp kandidater i samtliga 232 valkretsar. Lagen stipulerar att minst 30 procent av platserna i parlamentet är vikta för kvinnor.

Oloph

Maj 2005

7/5 Troddes vara häxor - många dödade. Omkring 6 680 äldre människor i Mwanza-Shinyanga- och Tabora-regionerna har under tio år huggits och hackats ihjäl anklagade för att ha varit häxor. En rapport från organisationen Omsorg för äldre (Concern for Elderly) förklarar att 114 av offren var män. Chefen för organisationen, Jamathon

Magodi, säger att i Shinyanga noteras 2 750 mord, i Mwanza 1 680 och i Tabora 1 956. "Barn dör av sjukdomar men föräldrarna tar dem inte till sjukhus därför att de tror att barnen drabbats av trolldom och fattiga gamlingar blir offren. Regionen behöver en samlad kampanj om mänskliga rättigheter, följd av bättre social service, som hälsovård och utbildning" (*Majira*)

8/5 Kikwetes valmöte störces av stenkastare. Regeringspartiet CCMs presidentkandidat Jakaya Kikwetes valmöte i Dar es Salaam samlade tusentals människor där tio musikgrupper underhöll en ungdomlig skara som senare gick bärsärkagång och kastade stenar och stolar. När polisen inte klarade att hålla ordning kallades kravallpolisen in. Publiken uppmanades att räcka upp händerna för att visa att den inte bar på stenar. Kikwete och hans följe tvingades att lämna mötet. (*Nipashe, Mwananchi, Majira, Mtanzania, Mzalendo*)

Kikwete vid FN-dagen 2004

Ilskna arbetare låste in regerings-tjänstemän. Arga arbetare vid Mufindi pappersbruk höll kvar några besökande regeringstjänstemän samt brukets direktör med motiveringen att de anställda inte fått de förmåner som utlovades innan fabriken köptes av ett kenyanskt företag och privatiserades. Före privatiseringen var produktionen stillastående i mer än 10 år och 700 arbetare var utan lön. Efter privatiseringen har de betalats under minimilön. (*Nipashe, Majira, Mtanzania, Mzalendo*)

9/5 Järnvägsbolag plundras inför privatisering. Inför privatiseringen av Tanzania Railways Corporation (TRC) rapporteras att anställda i företagen snabbt plundrar det på tillgångar värda miljoner. Varor som transporteras mellan Dar es Salaam och Dodoma omdirigeras till lastbilar ägda av TRC och regeringstjänstemän. Inkomsterna i januari var 18 procent av de förväntade. (*Majira*)

10/5 Kikwete hyllad på order i Zanzibar. Alla normala aktiviteter, både privata och offentliga, avstannade på regeringens order när tusentals människor strömmade

Zanzibar-president Karume valtalar

in till Zanzibars stenstad för att välkomna unionens och Zanzibars presidentkandidater Jakaya Kikwete och Amani Karume. De kördes i en regeringsbil från hamnen till ett massmöte i Amaan Stadium. Bland talarna fanns president Mkapa som kritiserade medierna för att missleda sin publik med vilda fantasier. Mötet sändes direkt av den statliga radion och televisionen. (*Uhuru, Mtanzania, Nipashe, Majira, Mwananchi*)

Mwananchi kritiserar Kikwetes valkampanj. När man ser hur offentliga institutioner och regeringsdepartement köper annonsutrymme i tidningar för att lyckönska CCMs presidentkandidater måste vi fråga hur det står till med etiken. Även andra partier har presenterat sina presidentkandidater, särskilt CUF, men ingenstans ser vi samma hyllningar för professor Ibrahim Lipumba och Seif Shariff Hamad. Detta strider mot principerna för en flerpartidemokrati, skriver tidningen Mwananchi på ledarplats. (*Mwananchi*)

11/5 Mkapa säljer Kikwete till utländska investerare. President Benjamin Mkapa har försäkrat investerare att CCMs presidentkandidat Kikwete kommer att stärka partnerskapet mellan den offentliga och privata sektorn om han blir vald. Uttalandet gjordes vid ett möte där de utländska investerarna rådde regeringen sänka skatterna på energi, vatten och kommunikation till samma nivå som andra utvecklingsländer. (*Uhuru, Mtanzania, Nipashe*)

CUF kritiserar hur offentliga medel används. Oppositionspartiet CUF är besviken över hur offentliga medel används i politiskt syfte. Partiets ordförande professor, Ibrahim Lipumba, förklarar att han ämnar skriva till president Mkapa och protestera mot att statliga institutioner använder sina medel till att gratulera CCMs presidentkandidater. Lipumba: "CUF har också presenterat sina presidentkandidater och vi förstår inte varför de skulle behandlas annorlunda än CCMs. Och hur kan regeringen stänga sina kontor för att de anställda skall ta emot CCMs kandidater?"

Det är missbruk av skattebetalarnas pengar!” (Mwananchi)

Lagen hindrar inga partier. Registratören av politiska partier, John Tendwa, förklarar att lagen inte hindrar något parti från att anmäla presidentkandidater. På frågan om det är rätt att stänga skolor på Zanzibar för att välkomna CCMs presidentkandidater eller att använda skattepengar i samma syfte svarade Tendwa lagen inte säger någonting om detta. (Nipashe)

CUFs ordförande Lipumba på valrally i Dar

12/5 CUF stämmer CCM. Ordföranden i oppositionspartiet CUF, professor Ibrahim Lipumba, förklarar att hans parti avser att stämna regeringen för att missbruka allmänna medel till att i annonser lyckönska Kikwete som presidentkandidat. Offentliga inrättningar har i tidningar köpt helsidor där Kikwete hyllas. Han kritiserade också den statsägda televisionens direktsändningar av CCM-möten. Generaldirektören för denna TV Samwili Mwafisi försvarar sig med att CCM betalat för dessa direktsändningar. (!) (Nipashe, Mwananchi, Majira)

16/5 Instabilt på Zanzibar. Regeringspartiet CCMs kandidat Jakaya Kikwete medger att partiet möter en kraftig opposition i Zanzibar. Partiets ungdomar måste gå nattvakt för att skydda kontor och möteslokaler mot attacker. CCM har stora möjligheter att vinna valet i oktober men oppositionspartierna bör inte underskattas, förklarade han. (Majira, Mtanzania)

20/5 Kikwete lovar förbättra kvinnans lott. CCMs presidentkandidat Kikwete lovar att om han blir president skall han kämpa för kvinnans rättigheter och rätta till eller förbjuda lagstiftning som missgynnar kvinnor. Kikwete nämnde särskilt den situation kvinnor hamnar i när de blir änkor. (Nipashe, Uhuru)

21/5 Valrörelsen startar för tidigt. Registratören av politiska partier, John Tendwa, varnar CCM och andra partier för att introducera sina presidentkandidater på ett sätt som påminner om en för tidigt startad valkampanj. Man bör samla sig inför starten den 21 augusti. På Zanzibar har regeringen sagt nej till en ansökan från oppositionspartiet CUF att få använda Amaan Stadion. ”Den är reserverad för sport och nationella festligheter”, heter det. (Mwananchi, Majira, Uhuru, Mtanzania, Nipashe)

Arbetspartiet får sina anslag. Registratören av politiska partier, John

Tendwa, har bemyndigat en utbetalning av 57 miljoner Tsh till Tanzania Labour Party (TLP) och ytterligare anslag väntas. Hotet att avregistrera partiet har avvärjts sedan det presenterat en ledning. En utredning om missbruk av medel bl a för ett hus till ordförande Mrema pågår fortfarande. (Mwananchi, Majira Uhuru, Mtanzania, Nipashe)

ID-kort på Zanzibar. Omkring 450 000 invånare på Zanzibar får från 1 juni fram till september ID-kort. Hur lång vistelse som fordras för handlingen uppgav inte minister Hassan Haji Wambi men det anses att 10 år på öarna är ett krav. Kortet är konstruerade av experter i USA och Israel. (Mwananchi)

22/5 Mrema firar framgången. Ordföranden i Tanzanias arbetsparti (TLP), Augustine Mrema, firade vid en mottagning att partiet åter är accepterat och får allmänna anslag. Mrema förklarade att han nu var miljonär och uppmanade avhoppare att återvända till fällen när han nu kan betala dem. En ekumenisk tacksägelsestund skall också hållas. (Mtanzania, Nipashe)

Tanzania under god ledning. Världsbanken noterar att mellan år 1996 och 2000 var Tanzania det land i Afrika som hade den bästa styrningen vad gäller ansvar, samhällsservice och åtgärder mot korruption. (Majira)

24/5 Valkommissionen kritiserar tidig valrörelse. Den nationella valkommissionen förklarar att det är olagligt att starta valkampanjen innan den 21 augusti. Det är likaledes olagligt för offentliga organ att annonsera sitt stöd för någon av kandidaterna. (Mtanzania, Nipashe, Majira)

25/5 Vattenkontrakt bör sägas upp. Action Aid, en brittisk NGO, stöder regeringens beslut att säga upp kontraktet med City Water Services Limited. Organisationen har ända sedan förra året varnat för företagets förmåga att fullfölja sitt kontrakt. Bl a anklagas bolaget för att ta ut överpriser och att gynna de rikaste kunderna. En engelsk expert, Peter Hartsas, har uppmanat Världsbanken och Internationella Valutafonden att inte tvinga afrikanska regeringar att privatisera känsliga sektorer som vatten. Vattenbolaget svarar att man är villig att förhandla om villkoren men om detta avvisas ämnar man dra ärendet till en internationell medling i Storbritannien. (Mtanzania, Nipashe, Mwananchi, Majira, Uhuru)

26/5 Gamla pass ogiltiga. Tanzanias immigrationsmyndighet bekräftar att gamla pass är ogiltiga efter den 22 september och

att man kan söka om nya när som helst. Medborgare utomlands kan söka hos ambassader och konsulat. (Mtanzania, Mwananchi)

Polisen förbjuder CUF-demonstration. Polisen på Zanzibar har förbjudit CUF-anhängare att demonstrera i samband med att de tar emot partiordföranden professor Lipumba, partiets presidentkandidat i unionen. Partiet får inte ordna den planerade motorkortegen men väl en samling ”utan mycket fanfarer”. (Mtanzania, Nipashe, Majira)

27/5 Kontrakt med utländska investerare bör omprövas. Tanzanias anglikanska konferens (TAEC) uppmanar regeringen att granska kontraktet med utländska investerare, speciellt i sektorer som mineral, energi, land och fiske. Kontrakten ifrågasätts av många tanzanier som tycker att landet missgynnas av kontraktet, förklarade biskop Severine Niwemugizi när han välkomnade president Mkapa till mötet. Som exempel nämndes fisket i Victoriasjön där de filéerna exporteras till Europa och lokalbefolkningen får resterna. (Majira, Mwananchi, Uhuru, Mtanzania, Nipashe)

Biskop Niwemugizi t.h. tillsammans med påven och kardinal Polycarp

29/5 Oppositionen har liten chans. Fem månader före valet finns tecken som tyder på att oppositionen än en gång blir utklassad av regeringspartiet CCM. Det kan dröja ännu fem till tio år innan oppositionspartierna kan bjuda ett verkligt motstånd. Professor Ibrahim Lipumba (CUF), Augustine Mrema (TLP) och John Cheyo (UDP) som besegrades 1995 och 2000 kommer än en gång att få kasta in handduken. Professor Lipumba, ordförande i CUF noterar att CCM har ombud på 12 000 vallokaler, något som oppositionspartierna inte kan matcha, särskilt på fastlandet. På frågan om Zanzibar svarar han: ”CCM har aldrig besegrat CUF på öarna, de har vunnit genom valfusk. (Mwananchi)

John Cheyo t.v. och CUFs generalsekreterare Seif Hamad t.h. talar med ärkebiskop Kakobe

31/5 Fackförbund varnar arbetsminister. Unionen för telekommunikationsarbetare i Tanzania (TEWUTA) varnar arbetsministern, professor Juma Kapaya. Unionens general-sekreterare Junus Ndaro förklarar att man kommer att vidta rättsliga åtgärder om fackförbundet blir avregistrerat. Minister Juma Kapaya förklarade nyligen att han skulle avregistrera organisationer som organiserar bråk i samband med personalnedskärningar. Ndaro förklarade att fackföreningarna inte är orsaken till svårigheterna utan det faktum att regeringen privatiserar utan att höra de anställda. Han gav en rad exempel på sådana privatiseringar. (Mtanania, Majira, Uhuru)

Junii

2/6 Regeringen vräker vattenledningen. Regeringen använde polisen för att vräka ledningen för City Water Services Limited (CWS) från deras lokaler i city. Beslutet fattades sedan företaget vägrade att ändra sig när deras kontrakt sades upp i förra månaden. Det är bristande respekt för regeringen och vi hade ingen annan utväg än att vräka dem. CWS ledning, Mr Stone och ytterligare tre personer, förklarades persona non grata och fördes av polis till flygplatsen där de bordade ett KLM-plan. (Mwananchi, Mtanzania, Nipashe, Uhuru)

4/6 Muslimska ungdomar protesterar mot USA. Efter flera turer, där polisen sade nej men ambassaden sade ja, tilläts hundratals muslimska ungdomar i Dar es Salaam att marschera till den amerikanska ambassaden för att protestera mot att amerikanska soldater på Guantanamo skändat Koranen. En amerikansk flagga brändes. På plakat kunde man läsa "Besegra USA och deras allierade" och "Q'uran is for Muslims and not for you Bush." Ambassadens Charge d'Affaires Michael Owen förklarar att USAs administration respekterar muslimernas uppfattning. (Majira, Mtanzania, Uhuru, Nipashe)

Michael Owen på besök i Songea

10 000 ton socker i havet. Myndigheten vid hamnen i Zanzibar har hindrat att 10 000 ton socker förs vidare. Partiet kommer att dumpas i havet. Partiet importerades från Schweiz för ett par månader sedan men visade sig vara nedsmutsat och skadat av sjövattnet. Hamnens hälsovårdsinspektör Rashid Abeid förklarar att man kommer att vara mycket hård mot importörer som söker införa undermåliga varor, t ex

livsmedel som passerat bäst-före-datum. (Uhuru, Nipashe)

5/6 Kikwete inte "Guds val". Ordförande i Tanzania Labour Party (TLP) Augustine Mrema har anklagat religiösa ledare för att propagera för regeringspartiet CCM genom att prisa Kikwete t.o.m som Guds val. Samtidigt har en radikal muslimsk ungdomsorganisation bojkottat Kikwete och förklarat att det inte är Guds val men väl de katolska och lutherska kyrkornas. (Majira, Mtanzania, Nipashe)

Japanska bilar på drift. Drygt 30 personer som beställt japanska bilar har vänt sig till Interpol i Dar. De har väntat på sina bilar i över ett år och nu förlorat hoppet. (Mwananchi)

9/6 Skatt på öl och vin ökar. Finansminister Basil Mramba presenterade regeringens budget för 2005/06. Priset på öl, vin och läskedrycker ökar. Minst 50 procent av budgeten skall användas till fattigdomsbekämpning i sektorer som utbildning och hälsovård. Mer än 40 procent av budgeten är bistånd. (Majira, Nipashe, Mwananchi, Mtanzania, Uhuru)

10/6 Regeringen i Zanzibar bannlyser journalist. Zanzibars regering har förbjudit journalisten Jabir Idrisa hos Habari Corporation att arbeta på öarna. I ett pressmeddelande förklaras att Idrisa har brutit mot den lag som reglerar innehållet i tidningar. (Nipashe)

11/6 Val även i Zanzibar den 30 oktober Valmyndigheten i Zanzibar har meddelat att allmänna val i Zanzibar hålls den 30 oktober samtidigt med de allmänna valen i unionen. Valrörelsen startar den 5 september. (Nipashe, Majira)

13/6 Muslimerna redovisar sina krav. En kommitté bestående av muslimska ledare har lanserat en bok där man redovisar de krav muslimerna ställer på en president i de kommande valen. Kommitténs sekreterare Sheikh Khalifa Khamis förklarar att boken kommer att tillställas alla presidentkandidater. Om en kandidat accepterar kraven skall han skriva under ett avtal med kommittén och kan dras inför rätta om han bryter löfena som president. (Mtanania)

Utlandsskulden avskriven. Tanzania är ett av de 18 fattiga länder som fått hela sin statsskuld avskriven. Det är fråga om 40 miljoner pund som efterskänks av Afrikanska utvecklingsbanken, Världsbanken och Internationella valutafonden. (Mwananchi)

17/6 Strejk på Muhimbilisjukhuset. 111 läkare, 13 sköterskor och 22 farmaceuter vid Muhimbili nationella sjukhus försäkrar att de kommer att fortsätta sin strejk till dess att de fått sin utlovade ersättning. (Majira, Mwananchi)

Muhimbili University College, Dar

Dyrare öl i Zanzibar. Regeringen i Zanzibar har presenterat sin budget för år 2005/06. Minimilönerna ökar med 10 000 Tsh till 50 000 i månaden och skatten på öl, radio- och tv-apparater stiger också. (Majira, Mtanzania)

21/6 EU råder Tanzania lämna SADC. EU förklarar att Tanzania inte har något att vinna på medlemskap i östafrikanska tullunionen (EACU) eller organisationen för ekonomisk integration och samarbete i Södra Afrika (SADC). Fristående från dessa organ skulle Tanzania lättare kunna förhandla och handla med länderna i Europa förklarade EU-tjänstemannen Karl Falkenberg vid en presskonferens i Dar es Salaam. Samtidigt som han konstaterade att det inte är EUs uppgift att tvinga Tanzania in i ekonomiskt samarbete av något slag. (Mtanania)

SADC länderna - inget för Tanzania?

22/6 Tjuvar mörklägger Mwanza. El-bolaget Tanesco uttrycker oro för att Mwanza- och Mara-regionerna kommer att mörkläggas på grund av att elledningarna stjäls och säljs som skrot. I Tanga har järnkors stulits från kyrkogårdar och sålts till skrothandlare. (Mwananchi, Majira)

23/6 Kenyaner utan tillstånd utvisas Regeringen förklarar att man kommer att vidta stränga åtgärder mot 10 kenyaner som arbetar i medieföretaget Mwananchi Communications Limited (MCL) utan arbetstillstånd. De tio förhördes en hel dag hos polisen. Dagen därpå ombads sex av de anställda att lämna landet. MCL som äger flera publikationer i Tanzania ägs av Nation Media Group of Kenya (Mwananchi, Nipashe, Uhuru)

Juli

3/7 Demokratiorgan formas. Fem partier i parlamentet har format Tanzanias centrum för demokrati (TCD). Medlemmarna är regeringspartiet Chama Cha Mapinduzi (CCM) och oppositionspartierna Civic United Front (CUF), Chama Cha Demokrasia na Maendeleo (Chadema), Tanzania Labour Party (TLP) och United Democratic Party (UDP). Organisationen finansieras av holländska biståndsmedel. (Mwananchi)

Oljesmuggling till Pemba. Zanzibars kustbevakning beslagtogs två fartyg som misstänks för smuggling till Pemba. Olja från ett Panama-fartyg pumpades över till fartygen. (Nipashe, Mzalendo)

Soluppgång på ön Pemba

Antikorrupktion har sparat 50 mdr. Antikorrupsionsbyrån PCB har sparat 50 miljarder Tsh som ett resultat av undersökningar i olika ministerier och departement. I en rapport omfattande 10 år förklaras hur potentiella vägar för korruption blockerats i ett antal namngivna ministerier. 393 fall har tagits till domstol och 48 personer har befunnits skyldiga och hamnat i fängelse medan 190 fått disciplinära straff eller avskedats. (Majira)

12/7 Fem presidentkandidater. Ledare för fem politiska partier har godkänts som presidentkandidater på fastlandet. Det är professor Leonard Shayo i Demokrasia Makini, professor Ibrahim Lipumba i CUF, Dr Emmanuel Makaidi i NLD, Augustine Mrema i TLP och Dr Sengondo Mvungi i NCCR-Mageuzi. Lipumba lovade att om han valdes till president skulle han bli att sälja den nyligen inköpta presidentplanet. (Majira, Mwananchi, Uhuru, Nipashe)

17/7 Lipumba stoppad på flyget. Ordföranden i oppositionspartiet CUF, professor Ibrahim Lipumba och hans följe vägrades gå ombord på ett flygplan i Shinyanga med motiveringen att planet var fullsatt. Lipumba förklarade att platserna var

bokade och konfirmerade och att han skall kontakta sin advokat i ärendet. (Majira)

18/7 Chademas ordförande till Bush. Ordföranden i CHADEMA Freeman Mbowe har rest till USA för att på inbjudan av president Bush delta i ett möte arrangerat av IDU, en internationell organisation som förespråkar marknadsekonomi. Deltagarna kommer från 39 länder. (Mtanania, Mwananchi, Majira, Nipashe)

Risk för oroligheter i Zanzibar. Den politiska situationen i Zanzibar är labil och kan leda till våldsamma konfrontationer under valet i oktober, heter det i en rapport från East African Law Society. Rapporten noterar att det förekommit olika slags trakasserier och hotelser under röstregistreringen. Det finns fall där människor vägrades registrera sig under förevändning att listan över röstberättigade var full. Rapporten som sammanställdes av en grupp jurister som besökte öarna för att bedöma den politiska situationen berättar också hur oppositionspartiet CUF vägrades hålla möten medan regeringspartiet CCM fick tillstånd. Rapporten anklagar båda partierna för fusk genom att färja sina medlemmar för registrering i olika valkretsar. (Rai)

25/7 Universitetslärare saknas. Ordföranden i akademikerorganisationen vid Dar es Salaams universitet, professor Seth Chachage förklarar att universitet står inför brist på lektorer på grund av att många fått välbetalda arbeten utomlands. Hela 192 universitetslärare har rekryterats till andra länder de senaste 19 åren. (Mwananchi)

6/8 Protester mot nomineringsval i CCM. På flera håll rapporteras protester och oroligheter i samband med nomineringsval i CCM. I Biharamulo kräver partimedlemmar att valet görs om sedan den sittande parlamentsledamoten blivit utsedd i ett misskött val. En liknande protest kommer från östra Same där man hävdar att valet var manipulerat och att mutor förekommit. I Sumbawanga beskylls en kandidat för att ha slaktat en ko, ordnat transport för de röstande samt bjudit dem på te och givit dem pengar. Protester mot valen finns även i Shinyanga och Mwanga och på flera andra håll. (Majira, Nipashe, Mwananchi, Mtanania, Uhuru)

7/8 Narkotika i bibeln. Narkotikapolisen i Dar es Salaam har arresterat en man som försökte smuggla ut 150g heroin i en bibel. Khamis Karubi alias pastor Simon sökte med en kurir sända sju sådana biblar till Mauritius. (Nipashe, Mtanania, Mwananchi, Mzalendo)

10/8 Håll inne med kritiken. CCMs pressekreterare Omar Mapuri fördömer dem som klagar offentligt över nomineringsvalen. Det strider mot partiets riktlinjer och skamfilar partiets image. Han medger att det finns många klagomål och att dessa kommer att behandlas i den etiska kommittén. Kandidater som befinner sig

segrat med hjälp av mutor eller andra oegentligheter kommer att diskvalificeras. (Uhuru, Majira, Mwananchi)

Tolv partier signerar uppförandekod. Tolv partier har skrivit under en uppförandekod för valet. Partierna är CCM, CUF, TLP, TADEA, FORD, UMD, NLD, UPDP, NRA, Sauti ya Umma, Jahazi Asilia och Demokrasia Makini. DP och NCCR-Mageuzi vägrade att signera och Chausta, CHADEMA, PPT-Maendeleo och UPD kom inte till mötet. Koden innebär bland annat att partierna skall acceptera det valresultat som tillkännages av valkommissionen. Representanter för partierna har rätt att följa transporten av valurnor till sammanräkningscentralen. Koden stipulerar också att valrörelsen skall genomföras fredligt utan vapen och nedsättande kommentarer. (Majira, Uhuru, Mwananchi Nipashe)

Chadema väljer Mbowe. Chadema-kongressen har nominerat partiordföranden Freeman Mbowe till presidentkandidat. Partiet har beslutat att inte ställa upp i presidentvalet på Zanzibar utan i stället stödja CUFs Seif Hamad. Detta är första gången partiet ställer upp i ett presidentval. Kampanjledare är britten Duncan MacFarlane som förklarade att Tanzania är moget för ett maktskifte efter 44 år av misslyckanden. Lyckönskningstelegram kom från premiärminister John Howard i Australien och det finländska konservativa samlingspartiet Kokoomus. (Mtanania, Nipashe, Uhuru, Mwananchi, Majira)

Australiens premiärminister John Howard

14/8 Borgmästaren i Dar besegrad. Borgmästaren i Dar es Salaam, Kleist Sykes, verkar förlora sin post sedan han besegrats i de interna nomineringsvalen av generalsekreteraren i Röda Korset, Adam Kimbisa. (Mtanania)

Borgmästare Sykes ansluter Dar till nätverket för Sustainable Cities

Finns Darwins mardröm i Victoriasjön?

Ordförande Fredrik Gladh recenserar här dokumentärfilmen *Darwin's Nightmare* av regissören Hupert Spencer.

Skuggan från planet glider över Viktoriasjön. En rysk sång hörs. På ledningscentralen vid Mwanza flygplats jagar flygledaren getingen med en tidning för att slå ihjäl den. Han lyckas, men måste sedan jaga nästa. Det är Afrika. Det mörkaste Afrika, som den franska regissören Hupert Sauper benämner området. Det är "*Darwin's nightmare*".

Mwanza hotell. Ryska piloten försöker samtala med Eliza, prostituerad, som har många piloter som pojkvänner.

Barn på gatan. Mörkt, bråk och barn med kryckor. Vi vet inte vad som händer. Inga kommentarer. Ingen översättning för den som inte kan swahili.

Fiskfabrikensdirektören berättar om Nilaborren som har planterats in i Viktoriasjön. Regissören Hupert Spencer kallar det ett vetenskapligt experiment. Direktören påpekar att numera har alla runt stränderna en försörjningsmöjlighet sedan Nilaborren kom in.

Regissören tar en scen med den prostituerade Eliza där hon uppenbart drogpåverkad försöker på en knagglig engelska berätta om sitt liv.

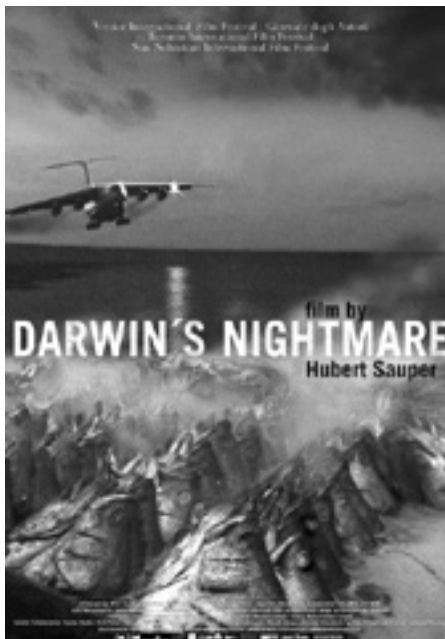
- Min pappa stack iväg. Min mamma dog i en bussolycka. Min dröm är att studera mer.

Vad hade hon sagt om hon inte var drogpåverkad? Vad hade hon sagt om regissören talat swahili och hon hade kunnat berätta direkt från hjärtat?

En nattvakt på fiskfabriken. Han tjänar en dollar om dagen. Hans företrädare dog på posten. Ett gatubarn som är konstnär och målar ur gatans perspektiv. Nattens barn. Tysta. Det är mörkt och de sniffar lim för att glömma.

Begravning. Ena av många. En sjuk kvinna går till den traditionella medicinmannens hydda. Byn begraver 15 personer i månaden. Aids dödar och änkorna prostituerar sig för att överleva.

Direktören säger att bara Mwanza producerar 500 ton fisk om dagen. Filmregissören skriver i scenen att 2 miljoner vita personer äter fiskfilé per dag och

flera miljoner afrikaner äter fiskresterna som lämnas kvar från fabriken. Vi ser hur barnen hämtar fiskresterna från högar som hålls ut på marken.

Filmen är en drivet konstverk. Det är en dokumentär som vill visa en sida av världen. En mörk bild och där vi i Europa bär ett ansvar. Bilden av Mwanza är nattsvart. Inte en gnutta hopp. Inga leenden.

Hupert Spencer driver sin tes om utsugning och att Darwins tes om att de starkaste vinner kan överföras direkt på den globala ekonomin och den sociala struktur som nu skapats. I en scen får Nilaborrens glupskhet och övertag över alla andra arter stå som symbol för detta. Regissören vill påvisa hur den globala ekonomin skapar ett system där filéerna föder Europa och afrikaner lever av förruttnade fiskrester. På sin hemsida berättar Hupert Spencer att de tvingades sitta i den obarmhärtiga solen vid ruttnade skellet från Nilaborrar som är lokalbefolkningens mat. Hans tes är att folk svälter i Tanzania på grund av Nilaborren och att den exporteras.

De flygplan som också kommer till området är inte heller tomma, menar Hupert Spencer. De kommer med vapen. Detta har han fått

berättat för sig även om man inför kameran inte gärna berättar något. Bevisningen av vapensmugglingen blir till ett korståg för Hupert, som tar bort en del av närheten till de människor som kan skildra livet.

Hupert Spencer frågar också alla om de inte vet att de ryska planen kommer med vapen till kriget i Centralafrika. Ingen vet något, varken gatubarnen, de prostituerade, ryska piloten eller fabriksdirektören. Men Hupert Spencer vet för när kameran inte var på berättade en pilot om att de inte bara kommer med humanitär last till regionen. De har även med sig annat för att kunna kriga. Denna information för några år sedan var också drivkraften till varför Hupert Spencer gjorde filmen.

Darwin's nightmare visar upp en mörk sida av Mwanza. Den är jobbig att se på. Man blir förbannad. Ledsen. Jag vill skrika att så här är det inte. Men fattigdomen är utbredd. Många lider. Det är sant. Visa det. Men jag önskar att Hupert Spencer hade sett sammanhangen ur andra perspektiv också. De som varje dag kan sälja fisk till fabriken och därmed gå i skolan. Alla de som kan få de enklaste av livsnödvändighet genom de pengar de får från försäljningen av fisken. Problematiken att ta sig ur fattigdom är inte så enkel som att Europa inte borde köpa Nilaborre för då får alla mat, inget krig sker och den ekologiska balansen återinförs.

Hupert missar många poänger på grund av att han vill driva sina teser. Hans förmåga att kommunicera på swahili verkar ha varit begränsad vilket vid flera tillfällen uppenbart har hindrat de personer som han talat med. Vad kunde han inte lyckats få fram annars?

Sammantaget är filmen skickligt gjord som dokumentär och utmärkt som ett nedslag i en verklighet. Den kräver dock debatt och en nyansering efter filmen. Annars så står Hupert Spencer oemotsagd med sin teori att Mwanza är Darwins mardröm: Ett mörkrets hjärta i det mörkaste Afrika. En plats utan hopp.

Fredrik Gladh

Mer info på nätet:
www.coop99.at/darwins-nightmare

Semester på Zanzibar?

Boka in

Nya Paje Ndambe

tel +255 747 863421
sms +255 748 453 232
e-post booking@ndame.info
www.ndame.info

**Konsulter för
internationella uppdrag
och utvärderingar**

Företagsevenemang?

50-årsfest?

Bjud på modevisning!

www.watatu.se

Mfuko: Tanzania Culture Trust Fund

The Tanzania Culture Trust Fund – (Mfuko wa Utamaduni wa Tanzania) was established on November 6, 1998 between the Governments of Tanzania and Sweden. The fund is autonomous from Government, and operates through a Board of Trustees of five women and five men representing different stakeholders in the sector. Annually the fund provides grants for building institutional capacity for competence, development and for networking, production incentives, and cultural exchange.

The Swedish cooperation with Cultural and Media Sectors in Tanzania concern the areas of Cultural Heritage, Fine-, Performing- and Visual Arts, Literature, Music, Arts and Craft and the Media. Equally important is the regional support that promote and strengthen the East African Co-operation in the sectors.

The overall goal is to create opportunities for cultural diversity, creativity activities and sustainable development based on Human Rights through the following areas: Cultural policy; Freedom of speech and the Media; Information and social debate in civil society; Education through creative activities; Institutional infrastructure for culture and cultural heritage; Arts and Crafts Production and Internationalisation.

The Tanzania Culture Trust Fund – (Mfuko wa Utamaduni wa Tanzania) has established its own web-site. Annually the fund provides grants for building institutional capacity for competence, development and for networking, production incentives, and cultural exchange. Annual Cultural Awards known as “Zeze Award” are given on competitive basis against criteria such as innovation, renewal and strategic activities.

Fine Arts & Crafts

This sector is dominated by individual actors who for a long time did not consider themselves as serious stakeholders, but as artists, promoters and traders of art. Various groups of artists are to be found in this group:

- Copycats who produce airport arts and crafts mainly for tourists visiting Tanzania.
- Creative artists engaged in original designs, productions and exhibition.
- Individuals solely working in the rural areas.

Artists in the Fine Arts and Crafts are more market oriented than those in other groups. Actors in this sector include Painters, Sculptors, Institutions, Galleries, Weavers, Potters and others.

The focal point for Fine Arts & Crafts is the Mwalimu Nyerere Cultural Centre, formerly known as Nyumba ya Sanaa.

This sector received the highest financial support from Mfuko since its establishment. A total of 106 projects received Mfuko’s funding which accounts for 35% of the total projects supported since 1999. In the year 2004 alone, eighteen projects received grants, which is a quarter of the total projects supported that year.

Film, Audio Visuals and Multimedia

The Film Unit inherited from colonial days was the earliest introduction to this sector. The Film Unit was a Government unit responsible for documenting important Government events.

Tanzania Film Company (TFC) was established in 1968. It produced documentaries for parastatals and owned a recording studio for documenting works of musical bands and choirs. Popular feature films made by TFC include *Fimbo ya Mnyonge* (1974), *Harusi ya Mariam* (1983) and *Yomba Yomba*. The advent and rapid mushrooming/development of the TV and video industry killed the company as it no longer attracted the interest of the public.

The Audiovisual Institute (AVI) formed in 1974 gradually replaced the Film Company but continued to play the role of a Government documentation unit. However, AVI ventured also in making educational documentaries which were used in schools and other training institutions.

Radio Tanzania is the oldest radio in the country and it has always been owned

and run by the Government. Privately owned Radio and TV stations started in 1994 when liberalization of the media industry took form. This has resulted in a rapid growth of the media industry in the country, making Tanzania a leader in the East Africa region.

According to most recent data available at the Tanzania Communication Regulatory Authority (TCRA), there are 34 operational radio stations; of which 31 of them are FM and the rest AM stations. Moreover, there are 15 major TV stations and about 16 minor ones. Most of these stations are based in major urban centres.

Furthermore, there is a rapid increase in cable operators throughout the country, TCRA having in record a total of 32 operators; 16 major ones and the rest minor. At a more commune level, there are 16 ‘TV operators’ or small community stations, a majority of which are run by District Councils all over Tanzania.

Initially, most radio and TV stations used to fill their airtime with foreign programmes, but at present a greater portion is filled with locally produced programmes, some of which are becoming famous and attracting viewers and listeners in East and Central Africa.

The concept of regional integration has been well spearheaded in the local media with a number of media organisations attempting to establish regional TV and radio networks. An example of this is the East Africa Radio and TV, stations owned by the IPP Media and covering all capitals and other towns of East Africa. These stations have seen an increase in their audience in a very short time, with their local programmes becoming popular within the East and Central Africa region.

Furthermore, the use of satellite and internet broadcasting technologies enable people as far away as in West Africa to enjoy popular programmes of these stations.

Moreover, the introduction of satellite broadcasting technology in the industry and the review of the Tanzania Broadcasting Act has enabled many TV and radio stations

Picture from Busara Music Festival, supported by the Mfuko fund

to cover almost all Tanzania. Internet web casting has taken Tanzanian media all over the world now, with people from all over the globe following what is going on in Tanzania at the touch of a button.

Foreign music as well as exotic music videos also used to dominate most of Tanzanian stations but with the rapid development and expansion of the local music industry, the situation is constantly and rapidly changing in favour of the young people. The local music industry is competing neck to neck with established foreign musicians, with concept such as 'music for the new generation' filling TV and radio airwaves.

This new genre of music also famously known as 'bongofleva', a fusion of hip hop, rap, R & B, reggae, dancehall and other African music sensations has taken the young people in Tanzania by storm, with many recording studios boasting the latest technologies being established to cater for the ever-increasing 'superstar wannabes'.

With access to TV, cable network and video, cinema halls are fast disappearing. However, a latest cinema technology is trying to revive the industry after the

first world-class cinema opened in Dar es Salaam recently. The industry has also seen a number of local productions being launched.

Actors

Actors in this sector include all practitioners from the film, music, radio and TV industries, all media practitioners, actors and actresses, producers, creative personnel, designers and supporting personnel.

Priority areas in this sector are:

- Researching traditional musical instruments, customs and traditions
- Researching, producing and exhibiting traditional ceremonies
- Documentation of the origins of art
- Training of film making personnel (script writers, directors, sound effect designers, set and costume designers etc)
- Funding of co-productions

Focal point of this group is the National Television of Tanzania (TVT).

Projects supported

A total of 29 projects within this constituency received funds from Mfuko between 1999 and 2004, equivalent to

Picture from Busara Music Festival, supported by the Mfuko fund

10% of all projects supported in the six years.

In the year 2004 alone, six projects in this sector received funds, of which three projects are for capacity building.

Compiled from the Web sites of The Swedish Embassy in Dar es Salaam and Mfuko by **Lars Asker**.

More info on the net:

The embassy: www.swedenabroad.com/pages/start___10723.asp

The culture fund: www.mfuko.org

Den glömda konsten

Konst i Tanzania. Tinga-Tinga. Makondeskulpturer. Batiktyger. Det är konstformer som kanske kommer först om vi tänker snabbt. Men det finns en glömd konst - grottmålningarna.

Grottmålningar är förvisso inte nutida, men de flertal målningar som upptäckts i Tanzania har stor betydelse för vår uppfattning och förståelse av mänsklighetens historia. För konst är en inneboende uttrycksform för människan och mänsklighetens vaggas finns i Östafrika finns alltså även konstens vaggas i Östafrika.

I Tanzania finns de äldsta grottmålningarna runt Singida, Kondoa och Mbulu i centrala Tanzania. Ett antal platser med yngre målningar finns runt Victoriasjön. Sandawefolket är de enda som sagt att några av målningarna tillhör deras historia. Hur gamla målningarna är det ingen som kan säga idag, men de är mer än 40 000 år gamla.

Dr F. T. Masao, forskare av grottmålningar och Tanzanias förhistoriska tid, vid öppna universitet i Dar es Salaam, påvisar i boken "East African Art Biennial 2003", att det finns fyra huvudteman i motiven.

Det första är **människor**. De framställs ofta stiliserade, där ben och kropp ofta är oproportionerligt stora i jämfört med huvudet. Människan fångas nästan aldrig ensamma och de är ofta aktiva.

Den andra kategorin är **djur**. Djuren är mer framställda proportionellt till deras verkliga form, där flera detaljer än hos människan framkommer. Giraffen är det mest vanligt förekommande däggdjuret i bilderna, vilket kan vara på grund av att den hade en del mytologiska och symboliska värden för folket då.

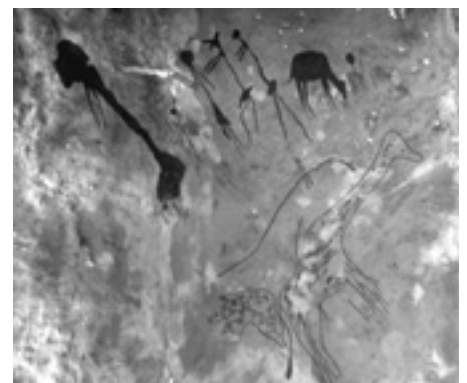
Verktyg är den tredje kategorin motiv. Detta har funnits främst i Irambadistriktet. Det finns avbildningar som tycks vara formerna av hus, av pil och båge, fiskeredskap med mera. Bilderna över verktyg är betydligt otydligare och då dagens betraktare inte har sett alla de saker som avbildats så kan vi inte ännu veta precis vad det är.

Den fjärde kategorin är **geometriska former**. Här finns cirklar, rektanglar och andra former. Men den som framträder tydligast och som förmodligen är viktigast är cirkeln med märken inuti, som refererar till en klan eller konstnärs signatur.

Detta kan motsvara pastoralisternas boskapsmärkning.

Grottmålningarnas estetik och roll för motivering av konsten i samhället har betydelse än idag. I flera folkgrupper skapades konsten av en grupp i samhället. Yngre togs in för att läras upp. Traditioner förs vidare. Idag får Tanzanias konstnärer nya influenser från hela världen i en globaliserad värld. Men de har också rötter i sin egen mångtusenåriga konsthistoria.

Fredrik Gladh

Grottmålning från Tanzania

8th ZIFF festival of the Dhow Countries

An explosion of film, music, and performing arts hit Zanzibar when the 8th Festival of the Dhow Countries kicks off on the 1st July. From Ethiopian acrobats to the first feature film by the Inuit (Eskimos), the festival promises to be a truly global event bringing a diverse range of cultures together in a celebration of the arts.

This year's festival is entitled 'Monsoons and Migrations' in deference to the people of Zanzibar and the Dhow region who have crossed wide expanses of ocean in search of a new home. Festival Director Jakub Barua explains "This is a topic of great urgency in our time, one capable of stirring the most passionate of emotions among those moving and those amongst whom they come to live. Zanzibar, just like the Swahili culture itself, has fused distant and more recent migrations."

The ZIFF Festival of the Dhow Countries began in 1998, as a film festival screening films relevant to the region. Since then it has evolved to encompass film, music, dance, drama, arts, crafts and the written and spoken word. The festival has also established a workshop and training programme to support local talent and encourage the development of skills in film and media.

Film

Films will be screened in the atmospheric Old Fort Amphitheatre, on the waterfront of Stone Town. Highlights include a number of premiers by some of Africa's leading directors, including a special screening of *Balufu Bakupa-Kayinda's* latest feature film.

There was also a chance to see the emotive and much discussed film 'White King, Red Rubber, Black Death' which explores the history of the Belgian Congo. The focus

on this year's film festival is less is more. Less films, more quality, to concentrate the impact of the films and reinforce that this is a discerning event for both the public and filmmakers alike. This also exposes local filmmakers to the best film practices the world can offer. Jakub Barua says "This a vital part of our educational effort to boost the skills of regional and local film artists."

Film screenings cover features, documentaries, short films and animation, and two juries will consider entries, with awards announced on the 8th July.

The festival is also introducing a new category of non-competitive films, drawn from all over the Indian Ocean and in some cases further a field, and focusing on communities that have maintained a strong link to their ancestral cultures. This category also includes a unique presentation of one of East Africa's most extraordinary artists, *Sao Gamba*, the first professional African filmmaker in this part of the continent.

Children are not forgotten in the film festival, with special screenings of animated films from across the globe.

Music and Performing Arts

Moved by the theme 'Monsoons and Migrations' the festival will feature over 30 musical acts from Zanzibar and East Africa as well as international acts, showcasing a broad range of traditional and contemporary music - from Taarab to hip-hop.

Live music is performed daily in the Forodhani Gardens and late into the evening in the Old Fort at the Mambo Club. Do not miss the Taarab Night, which features performances by Zanzibar's oldest and most respected orchestra, Malindi Taarab, along with special performances by Lucky Star Musical Club from Tanga, and the Jauhar Taarab Orchestra of Mombasa.

Other highlights of the festival include Debot Gnashore from the Ivory Coast performing West African traditional music, Kenyan musician Susan Owiyo and the U.S jazz sensations Cross Cultural Spirit - Jazz in July.

East African Music Expo

Within the festival, from the 2nd - 9th July, the East African Music Expo is held in front of the House of Wonders. A trade fair for musicians, the Expo will feature experts from the music industry including

producers, record labels and distributors offering advice and information to local and regional musicians. The fair also provides an opportunity for the public to support and purchase their music.

Ngoma

Visitors to Zanzibar also have the chance to see contemporary and traditional dance, with over five regional and two international companies taking part in the festival. Festival Manager Johan Wallin is thrilled that 'Circus Ethiopia' is amongst the performers. He describes them as "coming from the streets to the stage, in an explosion of acrobats and dance." What began as a social project in Ethiopia helping street children find happiness and pride in themselves, the circus has evolved into a highly professional company that tours the world to rave reviews.

Women & Children's Panorama

The theme 'Monsoons and Migrations' is taken to a more spiritual level through art exhibitions, anthologies of women's stories of migration and meetings designed to celebrate women's achievements. Highlights include 'Bringing the Past Alive' featuring living history performances and historical re-enactments, a 'Wearable Art Fashion Show', and a visual art exhibition entitled 'Our Voices on the Wind'. There are a series of events for children, including workshops covering a wide range of topics, including photography, performance and the environment and screenings of animated films.

Literary Programme & Visual Arts

This year's literary programme celebrates 'the word'. Festival Executive Director Yvonne Adhiambo Owuor explains that there is a "focus on the performed word, getting literature off the page and onto the stage" with poetry performances and 'dancing the word' - performing a story through dance and narration.

Building on last year's success, Mercury's Restaurant will be co-hosting 'Fireside Tales' where stories are told and performed by firelight in a welcoming, unique atmosphere.

The literary programme also includes forums for writers from Africa and around the world to discuss topical issues, as well as the five day Zanzibar Book Fair featuring written and creative work from Zanzibar.

The Festival offers painters, sculptors and others involved in the visual arts in East Africa a space to exhibit their work and gain international exposure. Exhibitions include artworks from the Bagamoyo Sculpture School, banana leaf artist Naaman Ali Khamis, and selected works from Norwegian artist Eirik Jarl Trondsen, along with a diverse range of other artists and media.

What is ZIFF?

ZIFF stands for the Zanzibar International Film Festival, a non-governmental, non-partisan, non-profit organization established in 1997 in Zanzibar. It is a unique initiative for the preservation and development of the region's rich cultural heritage and the work of contemporary artists. ZIFF's main activity is the organization of the Festival and its mission is to promote internationally and to develop film and other relevant cultural industries as tools for social and economic growth. ZIFF aims to make Zanzibar the focal point for promoting Dhow culture through films and other media.

Why 'Festival of the Dhow Countries'?

The ancient sailing vessel of the dhow, made from local wood and constructed in much the same way for thousands of years, has been adopted as a symbol for the festival. It acknowledges the ancient links and blending of cultures from the countries close to the Indian Ocean, reaching from Southern Africa, through Arabia and across to the Indian sub-continent.

ZIFF Festival in Pemba

The 2005 ZIFF Festival in Pemba aims to give the people of Pemba an opportunity to examine, showcase, rediscover and experience their unique cultural, natural and artistic resources. There will be film screenings, concerts, dhow races, workshops...and bullfights!

How to get tickets and information?

Tickets are available at the Old Fort/ Ngome Kongwe along the waterfront. Full details of listings and locations can be found in the Official Programme (also available from the Old Fort), as well as

Fashion show during festival

the festival website www.ziff.or.tz, or by mailing press@ziff.co.tz.

Vanessa Beddoe Sandstrom

[Photos courtesy ZIFF]

Editorial comment: Unfortunately this article was written before the festival actually took place.

Ganza Shariza, ett porträtt

Namn.: Ganza Shariza

Ålder: 29

Från: Dar es Salaam

Deltar du i en konstnärsgrupp?

- Jag arbetar till största delen självständigt. Ibland utbyter jag erfarenheter och tankar med andra konstnärer. Jag har utvecklat mycket av att få många olika idéer från andra konstnärer.

Har du gått någon utbildning?

- Jag är djupt tacksam till min nu bortgångne pappa. Det är han som har gjort att jag kommit dit jag är. Jag har inte gått i någon akademisk konstnärsutbildning. Min far var också en mycket bra konstnär. Han jobbade mycket med lera och att rita. Jag började lära mig att göra figurer i lera redan när jag var fem år gammal. Jag tyckte väldigt mycket om arbetet som konstnär även om jag inte visste själv att jag hade någon talang. Jag var ju bara ett barn. Det var bara som en kul grej bara.

Har du något budskap med din konst?

- Det är olika budskap beroende på vad jag vill säga med just det konstverket.

Vill du utveckla ditt konstnärskap på något sätt?

- Jag vill arbeta mer med grafisk design och använda datorn som redskap.

Vad har du för mål med ditt konstnärskap?

- Jag vill utveckla mina talanger och lära mig mer. Sedan vill jag kunna ge av mina kunskaper till andra precis som min pappa gav mig av sina kunskaper. Jag är också beroende av min konst som arbete. Men jag har fortfarande svårt med att hitta en marknad.

Finns det problem med kopior?

- Utifrån mig själv så ser jag att jag använder en egen stil, som ingen ännu har tagit efter. Men det är vanligt att konstnärer kopierar andars jobb, vilket är ett problem.

Men staten har startat en organisation för att försvara konstnärers rättigheter, vilket är bra..

Hur är livet i som konstnär i Tanzania?
- Jag känner en stor frid och glädje att vara konstnär i mitt land.

Fredrik Gladh

Hur ett litet skolbibliotek blev till

Birgitta Sparring berättar om hur hon som medföljande drog i gång målarverksamhet på en primärskola. Barnens bilder blev vykort som finansierade uppbyggnaden av ett skolbibliotek.

Under åren 2002 och 2003 bodde jag i Tanzania, närmare bestämt i Kisarawe fyra mil sydväst om Dar es Salaam. Jag var s.k. medföljande till min man Björn Strömberg som jobbade för Forum Syd som Folkhögskoleutvecklare.

I början av vistelsen hade jag jämt upp med att försöka anpassa mig till hettan och det för mig helt annorlunda livet. Vi hade eget boende (utan stängsel och grindvakter) i en del av Kisarawe FDCs (Folkhögskolans) lilla gästhus. Beläget på toppen av Mlima wa Matumaini (Hoppets Berg) med utsikt över dalgången och en del av den uråldriga Puguskogen.

Sanze Primary School

Efter en tid började det i alla fall bli lättare att vara lite mer utåtriktad. Alldeles i närheten, uppe på berget låg Sanze Primary School med 600 elever. Jag gick dit och pratade med rektorn om att få komma och måla med barnen. Jag berättade att jag hade jobbat en hel del med barn och ungdomar i skapande verksamhet i Sverige. Rektorn tog med glädje emot mig, men ville nog helst att jag skulle fungera som en riktig lärare och inte som jag tänkt – att låta barnen få vara lite friare och att uppmuntra deras fantasi. Men vadå! Vem är jag att komma och ”leka” med barnen? Inte heller har ju den svenska skolan riktigt förstått att respektera bild som i grunden någonting viktigt och bildlärare som riktiga lärare. Hur då kunna kräva att den strängt auktoritär konservativa tanzanska skolan skulle göra det. På en gång, bara så där för att en viting kommer och vill något. Men eftersom rektorn var en vänlig man och gärna ville att barnen skulle få måla kunde vi komma överens. Men hur skulle det gå till? 600 elever!? – med cirka 40-50 i varje klass.

Målarklubb

Till att börja med ordnade rektorn en särskild målarklubb, 25st elever från klass 3, 4 och 5.

Två timmar en dag i veckan träffades vi, en lärare var med ibland. Men eftersom hon behövdes för andra elever (vilket jag hade full förståelse för) var jag oftast ensam.

Det var första gången som barnen provade vattenfärger och det kändes lite problematiskt att ha med vatten för att skölja penslarna när de inte hade något vatten själva att dricka.

(förstås tvättade vi inte penslarna i dricksvatten, men vatten är vatten och...)

Med själva målandet var det inga problem. De målade med stor glädje djur, hus, blommor och till och med stilleben. Barn brukar ju inte komplicera sitt måleri, de är betydligt mer orädda än vuxna.

Men klart att det ändå märktes lite osäkerhet inför det helt nya. Terminen tog slut och jag funderade hur vi skulle gå vidare efter ”sommar”-lovet.

Jag hade börjat förstå vilka barn som hade valts ut till målarklubben. Lärarbarn och diverse andra viktiga personers barn. Så går det till. Inget ovanligt varken här eller där.

Men så ville jag inte fortsätta. Istället föreslog jag att alla skolans barn skulle få måla. Jag skulle börja med att komma två gånger till varje klass.

Genom att sälja barnens bilder som vykort kunde skolan också få in pengar. Min hemkommun Kramfors lovade att gratis trycka korten. Tack för det! Nu skulle alla skolans barn bli delaktiga i måleriet och också att få in pengar.

Pengarna skulle användas till att köpa in böcker. Men om det skall vara skolböcker måste ju alla få en bok och till det behövs mycket pengar och så ska ju varje ny elev i rättvisans namn få en bok. Bättre då att börja bygga upp ett skolbibliotek. MAKTABA! Ja!

Bibliotek?

Först tänkte jag att en bokhylla skulle kunna stå på lärarrummet och lärarna då kunde sköta utlåningen därifrån. Men rektorn trodde att böckerna då snart skulle försvinna. Det fanns en gammal lärarbostad, ett litet, mycket nedgången hus som kunde bli ett Maktaba.

En ny termin gick. Några klasser kvar att måla med. Massor med bilder blev det. Det blev helt underbara målningar och det var roligt att vara med barnen. Med lärarna var det lite svårare. Jag kunde märka att inte alla tolv direkt älskade min närvaro. Jag gjorde ju bara något roligt med barnen. Och när jag ingrep och ställde mig på barnens sida när de blev piskade blev jag ju inte precis mer populär.

Vid den andra träffen fick alla i uppgift att måla ett ansikte, annars målade de helt fritt.

Utställning

Vi kunde också arrangera en utställning med alla ansiktsmålningar. Allas ansikten i A5-format monterades klass för klass och vi fick hålla till några dagar på Sober Youth Centre i Kisarawe Town. Under utställningen fick alla barn som ville komma och måla egna bilder.

Efter Jullovet när ett helt nytt läsår påbörjades blev den gamla rektorn plötsligt förflyttad (ett system som gör all offentlig verksamhet instabil och ryckig).

Jag blev förstås orolig över hur den nya rektorn skulle gå att samarbeta med. Kanske han inte alls var intresserad av varken måleri eller bibliotek? Så fort som möjligt bad jag om ett samtal och en mycket kraftig regnskur gjorde att jag inte kunde gå hem så samtalet blev långt och vi hann bli goda vänner.

Han tyckte idén med ett skolbibliotek var mycket bra och den gamla lärarbostaden skulle snarast ses över. Snarast är ett vitt begrepp. Men när jag kom och visade böckerna som jag börjat köpa in ordnades det med städning och dörrnyckel. En lärare - Migila, som jag redan samarbetade bra med - utsågs till biblioteksansvarig. Pojkarna på FDCs snickarkurs snickrade ihop några bänkar av rester från trasiga skolbänkar plus en ny bokhylla.

Biblioteket (Maktaba) på Sanzeskolan

Biblioteket öppnas

Några elever var med och flyttade in. Affischer om barns rättigheter sattes upp och när alla barn hade fått måla kunde biblioteket öppna. Men trots att det blivit en ansvarig lärare var det ändå jag som fick bli "bibliotekarien". Något som jag inte precis hade räknat med, men börjat att misstänka. Och det förstås, de hade ju aldrig tidigare haft hand om ett bibliotek och lärarna behövdes ju på skolan. Kanske det här att sätta igång en extra verksamhet egentligen inte alls var så klokt och bra? Fick höra att det var mycket svårt att få lärare att göra något extra arbete utöver det som de absolut är sagda att göra. I så fall vill de ha betalt. Visst och det kändes ju mycket bekant. Och med så dåliga löner som lärarna i Tanzania har så kan man inte annat än förstå. Men läraren Migila ville i alla fall ställa upp, eller hur man nu skall uttrycka sig. Vi gick igenom hur biblioteket kunde skötas och kanske att de äldre eleverna längre fram ville och kunde jobba där.

Biblioteket blev med en gång mycket populärt. Många elever och en del lärare kom och läste på plats eller lånade hem för en vecka. Med tanke på att detta var något helt nytt gick det också rätt så bra att få in böckerna igen. Jag fick gå runt i klasserna lite då och då och göra bokefterlysningar. Eleverna hjälpte också själva till att säga till sina kamrater. Det gick ju att se på lånekorten vilka som låg efter.

Det växte fram en liten grupp elever som gärna hjälpte till med lite av varje. När besökskän var lång och trycket stort var det en stor hjälp med dörrvakter t.ex. Jag kunde hålla Biblioteket öppet några timmar 3-4 dagar i veckan. Uppfattningen att tanzanierna inte skulle vara särskilt läsintresserade kom på skam. Det är nog mer så att de p.g.a. stor bokbrist helt enkelt inte har kunnat läsa.

Elevernas målningar blev vykort

Utställningen av ansikten på Sober Youth Centre i Kisarawe

Jag förvånades också över att många barn redan i andra klass läste så bra. Förvånad, för att jag faktiskt inte har så höga tankar om pedagogiken som utövas i skolan. Men det är en annan historia.

Vykortsförsäljning blir böcker

Innan jag åkte hem till Sverige i november 2003 hade vykortsförsäljningen gjort det möjligt att köpa in över 200 böcker. Mest berättelseböcker, men också en del facklitteratur, för lärarna att använda i undervisningen. Och hur skulle det då bli när jag åkte hem? Visserligen verkade läraren Migila tillräckligt intresserad av att ta över. Han hade också varit med på en tredagars bibliotekskurs som Forum Syd arrangerade för FDC-folk. Men med tanke på den urusla lärartätheten kunde det verkligen bli svårigheter och kanske avundsjuka om han inte håller sig i klassrummet.

Nu har ju lite mer än ett år passerat och jag har till min stora glädje fått rapporter om att biblioteket lever vidare och att skolan nu själva köper in nya böcker.

Barnkonstmuséet i Vårby Gård.

Därför är det alldeles särskilt roligt att nu skriva och berätta om detta - Sanzeskolans MAK TABA, faktiskt det första Primary School biblioteket i Kisarawe.

Roligt att också kunna berätta att det under en månad i höstas varit en utställning med Sanzebarnens alla ansiktsmålningar på det

Internationella Barnkonstmuséet i Vårby Gård.

Då visades också en videofilm om barn, som jag gjorde klar till utställningen. Med den vill jag berätta om det liv som existerar mellan de antingen exotiska eller eländesbilderna som vi ju oftast får se. Och fortfarande är det så illa med uppfattningen om Afrika att det kommer välutbildade västerlänningar och delar ut tandborstar till barnen.

Text och foto: Inga-Britt Sparring

Åter på Svanö i Norrland.

"ANSIKTEN MOT VÄRLDEN"
Porträttbilder från Tanzania och Sverige

Vernissage

Internationella Barnkonstmuséet
Vårby Gårds centrum
www.internationella-barnkonstmuseet.org

Medverksta'n
Rullande butik för rättvisare
handel

Vill du ha medverkan från
Medverksta'n?

Kontakta Olle Wallin
e-post: medverkstan@tele2.se
mobil: 070 22 55 057

Byskogsinsamlingen

Stiftelsen Byskogsinsamlingen har haft årsmöte under maj månad. Samarbetsavtalet med Kooperation Utan Gränser har förnyats och löper nu till 31 mars 2006. Under året har 130000 kr överförts till projektet, vilket utgör 20% av kostnaden.

SIDA bidrar med fyra gånger insatsen. Volontären Jon-Erik Rehn, arbetar på TAF:s kontor i Moshi och ser till att övergången från Byskogsinsamlingen till SCC blir så smidig som möjligt. Stiftelsen har fonderade medel vilket innebär att projektet kan fortsätta ännu några år trots att insamlingsarbetet sedan länge avslutats. Ett nyhetsbrev har skickats ut till alla som stött projektet och där berättas om vår resa till Tanzania hösten 2003. SCC har stått för kostnaden av tryckning och distribution av nyhetsbrevet. Sveriges Radios program Tendens den 15 september 2004 hade titeln "Trädplantering i Tanzania" och ägnades helt åt Byskogsinsamlingen. Stina och Hans Johansson och Yohana Mushi med flera personer intervjuades och vi fick också höra musik från våra möten i byarna. En årsrapport från projektet "Improved Livelihood of Villagers through Agroforestry Practices" från Tanzania Association of Foresters kan lånas från Katarina Beck-Friis, katarina.beck@chello.se.

Kilimanjaro guider

Guider och bärare som jobbar på Kilimanjaro lever under vidriga arbetsförhållanden. Arbetet sker i en tuff miljö, som varje år kräver dödsoffer. Nu har Joseph Nyabasi beslutat göra något åt situationen och bildat KGPU, Kilimanjaro Guides and Porters Union. Organisationen har nu 170 medlemmar. Vardagen består av vandrings- och klätterexpeditioner eller andra safaris. Trekkingindustrin är mån om turisternas säkerhet och den egna vinsten men bekymrar sig mindre för dem som utför det tunga jobbet. KGPU:s medlemmar är delägare med lika rätt att påverka inriktningen. Ökad säkerhet och ekonomisk trygghet är

önskemål. Förhoppningen är att alla skall vara försäkrade 2005 och en fond har bildats för detta. Man hoppas också kunna genomföra kurser i första hjälpen, om turism och natur och kultur. Arbetet har fått stor uppmärksamhet och flera resebyråer och enskilda resenärer gynnar verksamheten genom att boka sina arrangemang genom Kilimanjaro Guides and Porters Union.

Ur: Vagabond nr 5, 2005

Dödsolycka på Kilimanjaro

En 23-årig man från Luleå omkom onsdagen den 10 augusti i en olycka på Kilimanjaro.

Olyckan skedde under en guidad tur på 4000 meters höjd. Ett stort stenblock lossnade från en klippvägg och träffade 23-åringen i magen. Han föll och landade på en sten och skadades svårt.

TT

Folkhögskolan mer internationell

Den svenska folkhögskolan har sedan lång tid på olika sätt engagerat sig i internationella frågor. Det gäller såväl kursutbud och biståndsprjekt som lärarfacklig aktivitet. Drivande har ofta varit folkhögskollärarna, organiserade i Svenska Folkhögskolans Lärarförbund, SFHL. Inte minst i Tanzania, har SFHL varit mycket aktiva sedan 70-talet då Tanzania byggde upp ett femtiotal folkhögskolor - Folk Development Colleges (FDC). Sedan 1981 verkar också vänskapsföreningen KARIBU för att öka informationen och samordningen av olika vänskolssamarbete mellan folkhögskolor i Tanzania och Sverige.

I en nyutkommen skrift presenterar SFHL sin verksamhet på det internationella området. Flera av artiklarna i skriften handlar om projekt i Tanzania, t.ex.:

- Vänskolor
- Framtid för ensamstående mödrar
- Distriktssamarbete
- Rätten till utbildning
- Rättvis handel

Skriften kan beställas från SFHLs kansli, Box 1057, 172 22 Sundbyberg (e-post sthl@sthl.se).

Små medel – stora drömmar

"Små medel – stora drömmar" är namnet på en ny broschyr från Sida. Broschyren visar vanliga människors vardagsliv speglat genom mikrofinans. Här ser vi hur små medel kan leda till förverkligandet av stora drömmar. I Tanzania har Sidas

medel till mikrokrediter bl. a använts för att stödja "Pride Tanzania" – en av landets mikrokreditbanker. I broschyren presenteras en del av de personer som därigenom fått stöd för att bygga ut sina småföretag. En av dessa är Feroza, 42 år, som driver damskrädderi i Dar es Salaam. Hon säger så här om Pride:

"Innan jag fick kontakt med Pride Tanzania hade jag inte tillräckligt med kapital i mitt företag. Jag hade bara tre symaskiner. Idag har jag åtta maskiner och åtta anställda och jag har öppnat en filial ute i en förort. Förra året reste jag till Dubai och köpte tyger, skor och väskor – jag reser nog dit i år igen. Jag har byggt om mitt hus och jag har råd att betala min dotters skola".

Människoätande lejon härjar

Tanzania är Afrikas lejonätaste land till glädje för zoologer och turister men landsbygdsbefolkningen betalar ett högt pris för de mäktiga rovdjurens existens. De senaste femton åren har över fem hundra människor dödats av lejon och flera hundra skadats.

En amerikansk-tanzanisk forskargrupp har undersökt omständigheterna vid angrepp. Ungefär en tredjedel av dödsoffren är bönder som vaktat sina fält på nätterna mot busksvin. Svinen äter upp grödorna och drar dessutom till sig lejon som är förtjusta i dem. Forskarna föreslår att man skjuter en stor del av busksvinen för att både minska behovet av att vakta grödorna på nätterna och att undvika att lejonen dras till åkrarna. Det är dock lättare sagt än gjort, busksvinen är erkänt svårjagade liksom våra vildsvin i Sverige.

Kulturradion: Det koloniala arvet

Första veckan i juli gick en serie om tre program i radions Kulturradio. I första programmet, *Det koloniala arvet – en börda tung att bära*, diskuterade författaren Lennart Hagerfors med kollegan Chachage Seithy som hävdar att västvärlden fortfarande styr över Afrikas ekonomier genom de krav som biståndsinstitutionerna ställer på länderna. Forskaren Maria Eriksson Baaz medverkade också med att belysa hur

dagens biståndsarbetare ofta har samma klichéartade syn som kolonisatörerna på afrikaner.

I det andra programmet, *Biståndets välsignelser*, reser Karin Mannerfält runt i landet och berättar om det svenska stödet till kultur. Mycket handlade om Bagamoyo, inkluderande Skulptörskolan.

I sista programmet, *Vi växer på vårt eget vis*, frågas vad som är viktigast för författare och intellektuella i Tanzania i dag.

- Korruption, statens kontroll över människorna, fattigdom och misär svarade förläggaren Walter Mgoya i Dar.

- Vilka hörs i debatten? Nästan inga, här finns ingen miljö som skapar intellektuella, universitetet är utarmat. Sociologen Chachage Seithy hävdar att de bästa på den intellektuella scenen är indragna i biståndsarbetet och de deltar inte i debatten.

Även författaren Elieshi Lema vars roman "Bränd jord" kom ut på svenska i förra hösten medverkade. (Se Habari nr 4/04)

Africa Remix

Under mars och april visades på Hayward Gallery i London Europas största utställning av samtida afrikansk konst någonsin. Tony Blairs intresse för Afrika som grundats i barndomen i Tanzania har även givit pengar till kultursatsningar. Utställningen Africa Remix presenterade 73 konstnärer från 25 afrikanska länder delad på tre teman:

- stad och landsbygd
- historia och identitet
- kropp och själ

I utställningen ingår textil, måleri, teckning, skulptur, installationer, foto, film och video. Utställningen har också visats i Paris, Düsseldorf och Tokyo.

Hem ljuva hem

Tisdag 18 oktober på Arkitekturmuseet på Skeppsholmen i Stockholm presenterar Biståndsorganisationen Kooperation Utan Gränser sin rapport **Hem ljuva hem** och arrangerar en halvdagskonferens för att uppmärksamma globala bostadsfrågor. En miljö människor saknar värdigt boende, vilket är ett gigantiskt världsproblem som sällan debatteras. Deltar gör bland andra **Anna Tibaijuka**, chef för FNs boendeorgan UN-habitat och välkänd för många Habari-läsare sedan sin tid i ambassadörsresidenset i Stockholm. Hon är även drivande i Joha-Trust. Även professor Dick Urban Vestbro som är en Svetanvän deltar i konferensen.

East Africa Art Biennale

Den östafrikanska konstbiennalen går av stapeln i december i Dar es Salaam. Den genomförs nu för andra gången, senast var 2003, och är ett unikt tillfälle där några av Östafrikas främsta konstnärer deltar. Flera olika genrer, såsom måleri och skulptur är

representerade. Konstnärerna presenteras i en bok som är tänkt att utges i november. Det är en bok som vi med säkerhet rekommenderar, då boken från 2003 är mycket tilltalande presenterad och ger stor inspiration för konsten i regionen. Biennalen är en vandringsutställning som sedan kommer presenteras i Nairobi och Kampala. För mer info om årets evenemang, samt eventuell beställning av böckerna för 2003 och 2005 kan man skriva till: *East Africa Art Biennale Association, P.O. Box 23165, Oyster Bay; Dar es Salaam; Tanzania.*

Svensk hotellsatsning på Zanzibar

Lisbet och Jan Kastner, med ett förflutet som biståndsarbetare lärare på Zanzibar, fortsätter sin satsning på att driva hotell. Nya hotellet är Padjé Ndam Village som är lite större än det tidigare och ligger cirka 600 meter längre norrut. Men annars är det som förr - Jan och Lisbet bor och äter tillsammans med sina gäster

Ndam ligger i Paje, en liten by på sydostkusten, 50 km från Zanzibar Town. Byborna livnär sig bl.a. på fiske och algodling. När redaktionen gjorde ett besök i augusti/september låg regnmolnen tunga över västkusten och fastlandet, men i Paje sken solen.

Hemsida www.ndame.info.

Sten Löfgren

Jan och Lisbet Kastner

En av Ann-Marie Lagercrantz teckningar från Bagamoyo

Ann-Marie Lagercrantz

Ann Mari Lagercrantz avled i juli, 83 år gammal. Hon var mångårig medlem i Svetan. Hennes teckningar har ofta synts i Habari.

På Svetans årsmöte 2003 fick föreningen överta hennes teckningar, akvareller och foton från Tanzania. Hösten 1981 ledde hon en resa till bland annat Kigoma och den sällan besökta nationalparken Mahale Mountains söder om Kigoma. Många av Svetans äldre medlemmar minns med saknad Ann Mari, en varm Tanzania-vän.

Ann Mari var utbildad inredningsarkitekt på Konstfack och hade gått på Otte Skölds målarskola. Hon var med och startade Levande verkstad 1967, inspirerad av Bauhaus-skolan och kom senare att bli pionjär inom bildterapi och en av grundarna av Svenska föreningen för bildterapi.

Under åren 1980 - 85 var Ann Mari med i Svetans styrelse. Ann Maris dotter, konstnär Lotta Lagercrantz har också ingått i Svetans styrelse och även undervisat på skulptörskolan i Bagamoyo. Lotta är gift med chefen för Etnografiska museet i Stockholm, Wille Östberg som också är en Svetan-vän.

Lars Asker

Läs om Afrikas historia i vår!

Det var många luckor i Afrikas historia som fylldes igen för mig när jag gick en fempoängskurs i ämnet på Stockholms universitet i våras med Anders Claréus som lärare.

Vårterminen 2006 kommer en fortsättning om Afrikas historia söder om Sahara från år 1800 fram till idag. Spännande är att kurslitteraturen är författad av afrikanska forskare, som ger en ny bild av Afrikas moderna historia. Sista ansökningsdag är 15 oktober! Kursnr: HI37D. Mer information finns på www.utbildning.su.se/katalog/kurser.

Catharina Söderbergh

Världens barn

I TV 1 blir det stor gala för Världens barn den 14 -15 oktober.

Bland alla de interjuver med utsatta barn som planeras ingå finns en från IOGT:s Sober Super Club utanför Dar es Salaam. Från ett barnhem i Kenya berättar en 13-årig flicka sin skrämmande historia.

Wangari Maathai i Stockholm

Nobels fredspris 2004 gick till professor Wangari Maathai från Kenya. Det väckte en hel del uppmärksamhet eftersom motiveringen skilde sig från den traditionella. Dessutom är hon både kvinna och från Afrika.

Wangari har inte som tidigare fredspristagare mäklat fred, hon arbetar istället med att förebygga konflikter och krig genom att främja demokrati, en hållbar användning av naturresurser och en rimlig fördelning av dem. Internationellt mest känd är hon för sin gräsrotsrörelse **The Green Belt Movement** som främst vänder sig till kvinnor och som planterat miljontals av träd. För den som vill veta mer om Wangari, om The Green Belt och vill äsa hennes Nobeltal rekommenderas www.greenbeltmovement.org

I samband med prisutdelningen i Oslo bildades en organisationskommitté i Stockholm med representanter för Swahiliförsamlingen i S:ta Clara kyrka, Kesfa och kenyaner i Sverige. Då gick det inte att klämma in ett besök i Sverige i Wangaris fulltecknade kalender men i slutet på maj kunde äntligen ett besök genomföras.

Hon kom direkt från USA till ett fullt program i Stockholm, torsdagen den 20 maj. Konferens på Stockholm Environment Institute, möte med politiker, pressen och en mängd andra besök med UD som värd.

På söndagen medverkade hon i en gemensam gudstjänst för den svenska församlingen och swahiliförsamlingen i S:ta Clara där hon talade på swahili som tolkades av Carl-Erik Sahlberg.

Kyrkan var i det närmaste fullsatt d.v.s. närmare 500 personer, Gospelkören och Swahiliförsamlingen sjöng, etc.

Wangari menar att de flesta konflikter handlar om naturresurser och makten över dem, olja, jordbruksmark, betesmark, vatten, mineraler etc. Vi måste förvalta det vi fått på ett långsiktigt sätt och inte idka rovdrift. I sitt arbete för att skydda naturen har hon ofta kommit i konflikt med maktthavare olika sorter. Hon får ofta frågan "vad jag som av enskild person kan göra för en bättre värld och skydd av naturen" Hennes svar är att gör det du kan, det lilla enkla i det vardagliga livet, var medveten om hur du utnyttjar resurser, "även världshaven består av vattendroppar"

Kyrkan bjöd på lunch där Kenyas ambassadör var med liksom representanter från kyrkan och organisationskommittén. Sedan bar det av till Green Peace Nordiska kontor på Söder. De vill främst ha Wangaris stöd för ökade insatser för att skydda regnskogarna i Kongobäckenet.

På kvällen var det en öppen föreläsning med frågestund på Ersta konferenscenter. Publiken som huvudsakligen bestod av

afrikaner var mycket frågvis så det drog ut på tiden och en planerad middag blev inställd. Även här var det fullsatt med ca 150 personer. Många var kritiska till att Wangari ingår i en av många ansedd

tvivelaktig regim, men hon menade att som en koalitionsregering är det svårt att få igenom allt man skulle vilja och att NARC-regeringen trots allt gör en hel

*Professor Wangari Maathai, Nobelpristagare 2004, tas emot vid Ersta konferenscenter.
Foto: Lars Asker*

*Wangari Maathai avtackas efter gudstjänsten i S:ta Clara kyrka 22 maj av barn ur församlingen. Pastor Overa Sahlberg till vänster.
Foto: Edmond Somi*